

BLINDE VLEK OP HET RUITERSKWARTIER: HOE LEEUWARDEN BOETES UITDEELT

LIWWADDERS SEPTEMBER 2026

NEEM MEE
ÉCHT ALLES OVER LEEUWARDEN

liwwadders

OPLOSSINGEN PFAS-VERVUILING VliegBasis Leeuwarden IN NEVELEN GEHULD

Rika van El-Van Eenige BLAUWE ENGEL IS EEN PARELTJE PAG 3	Marcel Copini PAINTBALL EN VLOTTEN BOUWEN PAG 4	Stefan ten Hoeve HET IS EEN ZACHT OVERNAME PAG 6	Bearn Bilker LODEWIJK THOMSON: HELD IN ALBANIË PAG 10	André Keikes WILT U ER OOK WAT LEKKERS BIJ? PAG 12
---	---	--	---	--

FABIO ANDREATTA: GOUTUM IS VRIENDELIJK ALS JE MEEDOET EN BITTERBALLEN EET

ONDERSTEUN DE ONAFHANKELIJKE JOURNALISTIEK VAN liwwadders

**LAAT DE FEITEN
SPREKEN, OOK
AL ZIJN ZE
ONGEMAKKELIJK**

**LIWWADDERS
LIJKT
NERGENS OP**

SCAN DE QR-CODE

**Wilt u niet betalen met de QR-code, dan kunt u ook een bedrag overschrijven.
Maak uw bijdrage over op:**

rekeningnummer NL06 RABO 0320 2000 51

t.n.v. Veldman Journalistieke Produkties

of

rekeningnummer NL88 RABO 0355 195 496

t.n.v. Stichting Loods 50 voor onderzoeksjournalistiek

WIJ PUBLICEERDEN ONDER MEER:

- **VEEL GELD WORDT ONDOELMATIG UITGEGEVEN • EEN STEIGER BOUWEN IN MIDDELSEE IS VEEL LEUKER DAN DE VLIETZONE OPKNAPPEN • ER GEBEUREN VREEMDE DINGEN IN STIENS**
- **JONGEREN MAKEN ZICH ZORGEN OM GELD • HET GEVAAR VAN DE ACADEMISCHE MONOCULTUUR • WAT IS ER MIS MET DE PVDA? • LEOVARDIA ZOEKT VRIJWILLIGERS**
- **HET GEHEIM VAN LEKKUM • GEMEENTE GAAT SLORDIG OM MET REGELS EN PROCEDURES**
- **ZUIDLANDEN GROOTSTE RISICO GEMEENTE LEEUWARDEN • BUURTBEWONERS ZWITSERSWALTJE LIJNRECHT TEGENOVER GEMEENTE • COLLEGE HOUDT INFORMATIE ACHTER BIJ PLANNEN VOOR DE HEM EN HET REGIONAAL OPVANGCENTRUM**

IK HEB TWINTIG JAAR GEROEPEN DAT IK ER NIET IN ZOU STAPPEN

‘Ik was de drijvende kracht om de Treinenpassage over te nemen.’ Rika van El-Van Eenige vindt er geen doekjes om. Aan haar is het te danken dat het voortbestaan van de unieke winkel in de Sint Jacobsstrat in Leeuwarden voorlopig gewaarborgd is. Haar man Jasper, zoon van oprichter René van El, zag er aanvankelijk niks in. ‘Ik heb twintig jaar geroepen dat ik er niet in zou stappen.’

Door Andries Veldman
Foto: Marchje Andringa

Als tiener hielp Jasper zijn vader regelmatig in de winkel, die al meer dan veertig jaar bestaat. Hij kende het klappen van de zweep. ‘Ik had een goede baan bij Neways en kende het reilen en zeilen van de winkel. Het is een leuke winkel, daar niet van, maar om er je brood mee te verdienen?’ Dat vond vader René eveneens, die geen enkele druk op zoonlief uitoefende en ook aan schoondochter Rika liet weten dat ze allebei een goede baan hadden en zich niet druk moesten maken over het voortbestaan van zijn ambachtelijke zaak.

Rika: ‘Zo werd er wel wat over de Treinenpassage gepraat. Een beetje van: een vrolijke bedoening, met leuke klanten, maar om er je boterham mee te verdienen, nou nee.’ Eerder sprak Van El in deze krant over zijn zaak als was hij ‘de Auke Rauwerda van het speelgoed.’ Hij vond het mooie van de hobby het verdwijnen in een andere wereld.

Schoondochter Rika van El is uit ander hout gesneden. Ze had een goede baan als laborante bij FrieslandCampina en dreef daarnaast in de verloren uren ook nog een autohandel. ‘Die autohandel kwam door mijn vorige vriend, en dat beviel goed. We verkochten via het internet modellen waar we in de garage niet mee wilde pronken, zeg maar de inruilers. Dat was auto’s halen en verkopen onder de

‘Als Märklin een nieuw model uitbrengt staan ze hier met een loop naar de details te kijken’

naam AutoRika.’ Ook haar laboratoriumwerk beviel haar goed. ‘We analyseerden vooral de zuigelingproducten die gemaakt werden in de fabriek in Beilen. Ik werkte aan de Pieter Stuyvesantweg op een geaccrediteerd lab waar 225 personeelsleden werkten en dat ten dienste stond aan de hele wereld. Ik onderzocht de samenstelling van de producten. Wat mag er in zitten en wat niet en in welke verhouding.’

Nadat de relatie met de autohandelaar uitging, AutoRika

stopte en het laboratoriumwerk voortkabelde, begon het ondernemerschap toch weer te kriebelen. Rika: ‘Jasper had een goede baan. Toen die na zeventien jaar zijn chef vertelde dat hij zijn ontslag nam viel die bijna van zijn stoel.’ Jasper: ‘Ik zei: ik stop ermee Bernard. Het was op mijn trouwdag na de mooiste dag in mijn leven.’ Dat was koud nadat vader René de mededeling van de aanstaande overname te verwerken had gekregen. Rika: ‘We hebben hem naar een pizzeria mee uit eten genomen en

HOEWEL DE WINKEL HUN HOOFDPROJECT IS WILLEN DE TWEE ONDERNEMERS GROEI HALEN UIT HET INTERNET. JASPER: ‘DAAR DEED RENÉ NIKS MEE. DE WINKEL IS VEEL LEUKER, MAAR ONZE WEBSITE ZIET ER NU BETER UIT. VOORAL OP INSTAGRAM ZIJN WE EEN HIT. DAAROP IS TE ZIEN HOE WE ONZE PAKKETTEN UITPAKKEN EN DAT SCHIJNT MEN BIJZONDER LEUK TE VINDEN.’

hem daar verteld dat we de zaak over wilden nemen. Daar moest hij even tijd voor nemen, want Jasper had altijd stellig verklaard daar nooit aan te zullen beginnen. Hij zei: wat moet ik doen en stelde nog voor de zaak half-half over te namen. Ik zei: dat gaan we niet doen. Geen twee kapiteins op een schip.’

Op 1 januari 2024 ging de zaak over van de oude Van El naar de jongere generatie. ‘We hebben de winkel opgefrist, de dozen in de wandelpaden opgeruimd en beter verlichting aangebracht. We beloofden onszelf niet met briefjes te communiceren maar opdrachten meteen in de computer te verwerken.’ Aan marktonderzoek is nauwelijks aandacht gegeven. Rika: ‘We weten wel wie wat doet en wie onze concurrenten zijn, maar we geloven in eigen kracht en in specialisatie. Op prijs win

je het nooit van de grote spelers die via internet verkopen.’ Jasper: ‘Onze kracht ligt in de sectoren modelauto’s, treinen en plastic modelbouw en de bijbehorende persoonlijke voorlichting.’

Rika: ‘Bij het opruimen in de winkel vonden we nog enkele pareltjes die René uit het oog was verloren. Een prachtige Blauwe Engel bijvoorbeeld die op het spoor tussen Leeuwarden en Stavoren dienst deed.

Machinisten van NS/Arriva lopen na hun dienst in hun pauze regelmatig onze winkel binnen en vergapen zich aan de modellen die hier staan. Als Märklin een nieuw model uitbrengt staan ze hier met een loop naar de details te kijken. Een liefhebber uit Ettenleur ontvlucht ieder jaar het carnaval en bezoekt dan onze winkel.’

Het Stadsblad Liwwadders (sinds 1998) wordt gemaakt door: André Keikes, Aly van der Mark, Klaas Kasma, Henk Weiland, Luuk Inberg, Anton Feddema (vormgeving), Marchje Andringa (fotografie) en Andries Veldman (organisatie en acquisitie). Liwwadders verschijnt tien keer per jaar en wordt verspreid in de gemeente Leeuwarden en in de randgemeenten (zie op pagina 5). Daarnaast wordt de krant geplaatst op onze website www.liwwadders.nl Al onze activiteiten worden ondersteund door Facebook, Twitter, Instagram en een dagelijkse nieuwsbrief. Niet onvermeld mag blijven dat bepaalde advertentieverkopers misbruik maken van onze titel. Er is maar één Stadsblad Liwwadders en dat hebt u nu in handen. Een krant die lezers, middenstanders, vrijwilligers en kunstenaars serieus neemt. Wilt u communiceren met deze groepen, bel dan naar Andries Veldman (058-2133138) of mail naar info@liwwadders.nl Stadsblad Liwwadders wordt gedrukt bij Flevodruk in Harlingen.

HET DRAAIT BIJ DE SPORT SPECIALS NIET ALLEEN OM FITTER WORDEN, MAAR VOORAL OM PLEZIER, UITDAGING EN VERBINDING

Advertorial • Foto: Marchje Andringa

‘We hebben een breed aanbod aan activiteiten.’ Of het nou spelen, sporten, trainen of een combinatie van dit alles betreft, je kunt het zo gek niet bedenken of Copini Buitensport aan de Grote Wielen bij Leeuwarden heeft het antwoord. Marcel Copini: ‘Copini Buitensport nodigt je uit om in de natuur te verblijven, te spelen en te leren. En dat allemaal op een goed ingericht terrein op een steenworp van Leeuwarden.’

Wie een kinderfeest wil organiseren kan eveneens bij Copini Buitensport terecht. ‘Ik noem een paar mogelijkheden: paintball, boogschieten, vloten bouwen, vuur maken en broodjes bakken. Het is hier allemaal mogelijk en onze faciliteiten zijn ook zeer geschikt voor groepen zoals bedrijven en scholen, bijvoorbeeld voor introductiebijeenkomsten.’

Marcel Copini startte twintig jaar geleden met zijn Copini Buitensport toen op het terrein naast restaurant De Grote Wielen van Kees Jansma beperkte activiteiten plaatsvonden. ‘Het terrein stond bekend als paintball-centrum. In de loop der jaren hebben we de accommodatie uitgebreid en geprofessionaliseerd. Er is nu veel meer mogelijk én onder betere condities.’

‘Paintball, boogschieten, vloten bouwen, vuur maken en broodjes bakken’

We voldoen aan alle gestelde veiligheidseisen. Bovendien is de locatie aantrekkelijk als je wilt samenwerken met andere partijen en in de directe omgeving.’

Sinds een paar jaar is er regelmatig overleg tussen de ondernemers in dit gebied zoals Zeilschool Propsma, Botenverhuur De Bonkevaart, Salonboot De Nieuwe Liefde, PZW De Wielen, en de nieuwe eigenaren van restaurant De Groote Wielen. ‘We

weten waar we goed in zijn en kunnen zeer schappelijk geprijsde totaalpakketten aanbieden. Ook met Vakantiepark De Kleine Wielen, AquaZoo, Leeuwarder Golfclub en Park Vijversburg zijn samenwerkingsverbanden. Het zijn stuk voor stuk kwalitatief hoogstaande bedrijven die zich bewezen hebben.’

‘We organiseren nu al bijna twintig jaar met veel passie avontuurlijke groepsarrangementen.

Van bedrijfsuitje tot vrijgezellenfeest en van kinderfeestje tot mega-schoolsportdag. Het is ons niet gauw te veel. We maken een evenement op maat naar de wensen van de opdrachtgever. En of dat een bedrijf, school of familie is, wij organiseren met plezier activiteiten voor iedere doelgroep.’

Marcel Copini: ‘We vinden het ook leuk om regelmatig iets nieuws te ontwikkelen. De sport

Met alle ondernemers van Buuten organiseert Copini Buitensport een aantal keer per jaar een evenement. Binnenkort staat de Buuten Kuier op het programma, op 31 oktober. Hierbij kunnen deelnemers kiezen uit een wandeltocht van 12 of 20 kilometer door het Buutengebied, ten oosten van Leeuwarden.

COMMANDOKAMP

Ben je klaar om even helemaal tot het gaatje te gaan? Ja, dat hoor je goed, we gaan kijken wat je in je mars hebt. Dat betekent balken tillen, hindernisbanen, oriëntatietoeloo en beasting. Ben jij er klaar voor? Meld je dan aan voor deze activiteit die plaatsvindt van 9:30 tot 11:30 uur.

ZONDAG 25 OKTOBER

specials zijn daar een voorbeeld van. Het hele jaar organiseren we deze sportieve evenementen waarbij je samen traint, nieuwe dingen probeert en andere sporters ontmoet. Het draait bij de sport specials niet alleen om fitter worden, maar vooral om plezier, uitdaging en verbinding. Of je nu al regelmatig bij de Buitensportschool traint of gewoon nieuwsgierig bent, je bent altijd welkom om mee te doen. Ik zou zeggen: probeer het eens.’

KLAAS K. TE L. RED JE JE WEL KLAAS? KAN IK JE ERGENS MEE HELPEN? ZAL IK BOODSCHAPPEN VOOR JE DOEN? ZAL IK EVEN VOOR JE STOFZUIGEN?

Vrouwen houden van me, merk ik steeds vaker. Vroeger niet. Toen moest ik hemel en aarde bewegen om een vrouw zo ver te krijgen dat ze met me uit wilde. En dat bleef dan meestal ook nog beperkt tot één avondje. En soms dat niet eens. Regelmatig gebeurde het me ook dat de dame in kwestie halverwege de avond hoofdpijn kreeg en naar huis wilde. Of ik raakte haar kwijt omdat ze opgeslokt werd door een vriendengroep die zich toevallig in hetzelfde etablissement bevond waardoor zij dus geen aandacht meer voor mij had. In die gevallen ging ik halverwege de avond zelf maar naar huis. Dat ik op een gegeven moment toch nog een poosje getrouwd ben geweest mag wel een klein wonder heten. Of een wanhoopsdaad van mijn ex-vrouw.

Maar tegenwoordig is het anders. Tegenwoordig willen heel veel vrouwen voor me zorgen. Red je je wel Klaas, wordt me regelmatig gevraagd. Kan ik je ergens mee helpen? Zal ik boodschappen voor je doen? Zal ik even

voor je stofzuigen? Ik kan best vanmiddag even langskomen en je bed verschonen. Dan verschoon ik meteen de kattenbak. Vraag me maar als je ergens heen wilt, want dan breng ik je met de auto. Het komt waarschijnlijk door de witte stok waarmee ik het laatste jaar door de stad loop omdat ik sommige dingen wat minder ben gaan zien.

Ik had vroeger zo’n stok moeten hebben, denk ik wel eens. De meisjes van toen hadden dan waarschijnlijk voor me in de rij gestaan. En eigenlijk vind ik die aandacht nu ook wel fijn. Al die kutklussen in het huishouden, daar heb ik helemaal geen zin in. Maar als ik al deze goedbedoelende dames hun gang laat gaan, dan krijg ik wel opmerkingen over mijn boodschappenbriefje. Klaas, 6 flessen witte wijn, zou je dat wel doen? Klaas, je moet een andere stofzuiger, deze doet het niet goed. Klaas, nee ik blijf niet slapen, ook al heb ik je bed nu verschoond. En dan heb ik wel weer mijn twijfels over die witte stok met die rode randjes.

Misschien moet ik een hulphond, opperde ik een keertje tegen een mevrouw die ik wel leuk vond en die een kopje koffie kwam drinken en daarna de afwas van de hele week wegwerkte. Ik snap het best dat je dit laat staan als je slecht ziet, zei ze. Daarom wil ik een hulphond, zei ik, alleen voor de afwas. Dan kan ik die zooi gewoon op de grond zetten en als die hond dan een kwartiertje is wezen likken kan het weer in de kast. Maar deze mevrouw had een beter idee. Toen ze me nog een kopje koffie had ingeschonken, zei ze dat ze iets veel beters wist dan een hulphond. Zou je niet een nieuwe vriendin willen hebben? Gewoon iemand met wie je het gezellig hebt en die een beetje voor je zorgt? Nee, zelf wilde ze niet. Ik vertelde haar dat ik dan in dat geval eigenlijk liever een hulphond had omdat relaties in mijn geval meestal niet zo goed gaan. Ik weet een leuke datingsite voor senioren, zei ze. We gaan je nu aanmelden, daar zit vast iets leuks voor je bij. Doe je laptop even open. Dat lijkt me stug, zei ik. De leuke vrouwen die ik ken

hebben allemaal een relatie. Dus op zo’n datingsite staan óf vrouwen die ik niet leuk vind, óf die niet leuk zijn, óf die niets met een, volgens jou hulpbehoevende, oude man willen.

Na een kwartiertje, gezellig op de bank met zijn tweeën, hadden we alles ingevuld wat de datingsite van me wilde weten. Ik moest nog één keer op OK klikken en mijn pinpas gebruiken. Daarna zouden de single senioredames me om de hals vliegen, beloofde de site.

Fijn hè, zei dame toen we de aanmelding afgerond hadden. Toen ze weg was en ik alleen op de bank zat heb ik me op een andere site aangemeld: ‘Verhuisdieren.nl’ want eigenlijk heb ik liever zo’n leuk hulphondje uit Spanje of Servië. Gewoon voor de afwas en om mee te nemen naar de kroeg. Want of je met zo’n nieuwe vriendin ook nog de kroeg in mag, moet je maar afwachten.

KLAAS KASMA, KOKTE LEEUWARDEN

• HUIS AAN HUIS IN DE WIJKEN EN DORPEN
 (WISSELEND)

• VERSPREIDPUNTEN
 (DIE REGELMATIG WORDEN AANGEVULD; MET STER*
 MEERDERE MALEN)

CAMMINGHABUREN: POIESZ*, ALBERT HEIJN*, PRIMERA, BAKKER VAN DEN BERG, SLAGER SMIT, RENÉ FISH AND CHIPS, WIJKCENTRUM, GEZONDHEIDSCENTRUM • **VRIJHEIDSWIJK:** JUMBO*, MULTIFUNCTIONEEL CENTRUM • **BILGAARD:** ALBERT HEIJN*, BAKKERIJ VAN DER KLOET, SCHOEN- EN SLEUTELSERVICE BILGAARD, SLAGER SMIT, GROENTEZAAK YNE EN HINKE VAN DER MEULEN; GEZONDHEIDSCENTRUM, CAFÉ BILGAARD, PRIMERA, SNACKBAR DOUBLE FF, CHINEES-RESTAURANT MEI WAH • **WESTEINDE:** POIESZ*, SNACKBAR DE TILLE, KAPPER, ZORG-CENTRUM SWETTEHIEM, GEZONDHEIDSPLEIN WESTEINDE • **VALERIUS:** VISZAAK DE GEZONDE APOTHEEK*, ELY’S LUNCHROOM, TANKSTATION VALERIUSSTRAAT • **WESTEN:** HOTEL WTC, KAMER VAN KOOPHANDEL, MEUBELZAAK DE TIJD WONEN, EUROHOTEL • **NIJLÂN:** LIDL*, ALDI*, CAFÉ ’T WAP • **ALDÂN:** POIESZ*, APOTHEEK BENU, ZORGCENTRUM ERASMUSHIEM, ZORGCENTRUM ALDLÂNSTATE, TANKSTATION ALDLÂNSDIJK, MEDISCH CENTRUM LEEUWARDEN • **HEECHTERP/SCHIERIN-GEN:** POEISZ*, SNACKBAR RONDWEG, WIJKCENTRUM • **CAMBUURPLEIN:** JUMBO*, PRIMERA, APOTHEEK BOITEN*, TOM’S CAFETARIA • **WINKELCENTRUM LEEUWERIKSTRAAT:** JUMBO*, PRIMERA TROELSTRAWEG, SNACKPOINT DE LEEUWERIK • **ENGELSESTRAAT:** COMPUTERSYSTEMEN 2000 • **BLEEKLAAN E.O.:** POIESZ*, JUMBO*, TRYATER • **VLIET:** SNACKBAR ’T VLIET, SNACKBAR DE CENTRALE, BAKKER TROMP, HALAL SLAGERIJ ATLAS • **ORANJEWIJK:** ALBERT HEIJN* • **ACHTER DE HOVEN:** EETHUIS POTMARGE, WIJKCENTRUM J.H. KNOOPSTRAAT • **TIJNJEDIJK:** ALBERT HEIJN XL* (MIRO), AKO, VISZAAK HOLLAN- DER, TUINCENTRUM KLAVER, BP TANKSTATION • **WTC:** JUMBO* • **SCHRANS:** ALBERT HEIJN*, WARENHUIS DE BOER, DECO HOME, BIO BIJ JANSEN, FRIESE SCHRIJFKAMER, SCHOOTSTRA VIS*, FIETSSTATION 058, TABAKSZAAK PETER VAN DER KAMP* • **ZUIDERBUREN:** JUMBO* • **DE HEMRIK:** GROOTHANDEL MAKRO, SNACKBAR HEMRIK, FRIESCHE OLIE EN VERFHANDEL, OMROP FRYSLÂN • **DE ZWETTE:** SNACKBAR LORENTZ, DE FABRIEK, GROOTHANDEL SLIGRO, CRYSTALIC • **GROTE WIELEN:** RESTAU- RANT DE GROTE WIELEN

CENTRUM LEEUWARDEN: BOUWBEDRIJF DE VRIES , ORAN- JE HOTEL*, STATIONSKAPPER*, CAFÉ DE STEE, CAFÉ WAPEN VAN LEEUWARDEN, RESTAURANT DE WALRUS*, RESTAURANT SPINOZA, CAFÉ ORANJE BIERHUIS, CAFÉ DE TOETER, IERSE PUB PADDY O’RYAN, EETCAFÉ HET LEVEN, **IJZERHANDEL POSTMA,** DE WERELD VAN THEE, HOTEL STADHOUDERLIJK HOF, HOTEL ’T ANKER, HOTEL POST PLAZA*, SIGARENZAAK TETMAN DE VRIES, RESTAURANT DE WAAG, LEKTUURHAL OVER DE KELDERS*, RES- TAURANT SARAY, RESTAURANT EFEZE, RESTAURANT EINDELOOS, RESTAURANT FELLINI, DOPPIO ESPRESSO*, RESTAURANT DE BURGEMEESTER VAN NAPELS, FIRE CAFÉ*, BARREVOETS, URKER VISZAAK, RESTAURANT DE KOPEREN TUIN, CAFÉ DE MARKIES, CAFÉ DE BRASS, RESTAURANT DE VLIEGENDE HOLLANDER, BAGELS AND BEANS, BAKKER BART, SPAR, LUNCHROOM SPIE- GELAAR, CAFÉ WOUTERS, DE-CAFÉ, EETCAFÉ DIKKE VAN DALE, DE HOFDAME, CHINEES RESTAURANT KOTA RADJA, EKO PLAZA*, SLIJTERIJ JELLE, ANNE & MAX, SNACKBAR ELY’S, ALBERT HEIJN*, VAN DER VELDE BOEKEN*, GALERIE DE ROOS VAN TUDOR, GALERIE DE VRIES, FRIESCHE CLUB, NEUSHOORN, KUNSTKADE, RABOBANK ZAAILAND*, BRASSERIE FRIES MUSEUM*, GRAND CAFÉ Z, SCHOUWBURG DE HARMONIE, HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN, TRESOAR, BIBLIOTHEEK DBIEB*, STADHUIS, STADSKANTOOR OLDEHOOFSTERKERKHOF, PROVINCIEHUIS*

WIRDUM: CENTERRR , HOTEL-CAFÉ DUHOUX • **GROU:** ESSO TANKSTATION, HOTEL OOSTERGO, THEEHUIS, VISZAAK, JUMBO*, POIESZ, EETHUIS AMICAAL • **WERGEA:** SUPERMARKT ATTENT HANSMA, SLAGER HARMKE ANEMA • **DRONRYP:** IT HOLT • **MENALDUM:** POIESZ • **JELLUM:** RESTAURANT JONKER SIKKE • **WEIDUM:** HOTEL WEIDUMERHOUT • **AKKRUM:** POIESZ, HER- BERGH DE CLEEF, BAKKERIJ BOONSTRA • **REDUZUM:** DE BLAUWE TENT • **WYTGAARD:** FREDERIKA’S TAARTEN & SA

STIENS: ALBERT HEIJN*, POIESZ*, JUMBO*, EATCORNER PITER JELLES, VISKRAAM, PRIMERA, TENNISVERENIGING • **HURDEGARYP:** ALBERT HEIJN, POIESZ, SLAGER RYPMA, PRIMERA, HOTEL VAN DER VALK • **OENTSJERK:** BAKKER BRAAKSMA • **WYNS:** DE WINZE • **GYTSJERK:** ALBERT HEIJN*, VISKRAAM BINNE VAN DER KOOI, TANKSTATION VAN DEN BELT • **BURGUM:** BOEKHANDEL FRANKE ATSMA EN ANNEKE JAGER

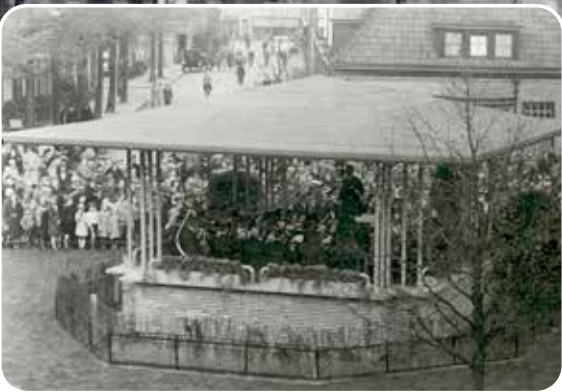
Prijsvraag

REACTIES OP DE FOTO VAN DE MUZIEKTENT

Guus Tekstra schrijft ons: De foto, gemaakt door fotograaf H.A.Rollema in de vorige Liwwadders (juli/augustus), toont de opening van de muziek- tent die in 1933 is gebouwd op het plantsoen van de Gymnasiumstraat, Matthias van Pellicomstraat en Plantsoenstraat in Huizum. Op zaterdagmiddag 29 april van dat jaar vond de overdracht plaats door de Huizumer muziekvereniging de Volharding aan het gemeentebestuur van Leeuwarderadeel, waar Huizum tot 1944 deel van uitmaakte. Zo te zien waren enkele honderden mensen daarbij aanwezig, rondom het plantsoen maar ook op de balkons van huizen. De ijscoman op de voorgrond heeft vast gedacht goede zaken te doen tijdens die feestelijke gebeurtenis.

Die muziektent kwam er niet zonder slag of stoot. Het gemeentebestuur moest erover beslissen en er waren omwonenden die bang waren dat ook op de zondag muziekuivoeringen zouden plaatsvinden en een van de raadsleden vreesde ‘hinder van de jeugd’. Uitein- delijk stemde de gemeenteraad met 12 tegen 2 voor de bouw. De Volharding nam het initiatief en de leden daarvan zamelden geld in bij inwoners van Huizum. De gemeente Leeuwarderadeel nam de jaarlijkse exploitatiekosten (50 gulden) voor haar rekening. In de loop van de tijd hebben er diverse uitvoeringen plaatsgevonden. Natuurlijk door de Volharding, maar ook door muziekverenigingen zoals Euphonia en Ons Genoegen en concerten van het Onthouderskoor en het Mannenkoor. Toen het gebruik van de muziektent afnam werd in 1969 besloten tot afbraak ervan. Dat gold tevens voor de muziektent die in de Arendstuin stond, vlakbij het Stedelijk Gymnasium.

In de woning achter de muziektent was in de jaren 60 en 70 een bakkerij gevestigd (bakkerij Bisschop). Dit pand ziet er nu geheel anders uit en is na de fatale brand, waarbij in 2017 een student omkwam, dras- tisch verbouwd.

Verschillende straatnamen rond de muziektent zijn, nadat Huizum tot de gemeente Leeuwarden ging behoren, van naam veranderd. Dit omdat die namen ook in Leeuwarden voorkwamen. Zo werd de Nieuwe- weg voortaan Matthias van Pellicomstraat genoemd en de Schoolstraat ging Emmanuel Murandstraat heten.

Op de foto is in de verte nog een verdieping zichtbaar van openbare lagere school 5 (begin jaren 50 omge- doopt tot de Emmanuel Murandschool en inmiddels gesloopt). Een van de hoofden van die school was Th.Schaafsma en van zijn erven hebben mijn vrouw en ik in 1990 het huis in de Gymnasiumstraat gekocht waar we nog steeds wonen.

OOK EEN MOOI VERHAAL BIJ DE NIEUWE FOTO? STUUR HET DAN OP NAAR STADSBLAD LIWWADDERS, M.H. TROMPSTRAAT 8, 8921 GH LEEUWARDEN EN U MAAKT KANS OP EEN MOOI BOEK OVER DE HISTORIE VAN LEEUWARDEN.

‘Als de krant op is bij de Poiesz in Aldlân dan stroop ik de hele stad af naar een nummer’

Wilma Feddema

Dit is een mooie plek waar veel mogelijk is

Advertorial • Foto: Marchje Andringa

Zo'n tien jaar geleden had ik al eens een balletje opgeworpen bij Omar: ik zou deze dansschool wel over willen nemen.' Stefan ten Hoeve is een aanpakker. Naast een deeltijd studie aan de Pabo om onderwijzer te worden en een afgeronde studie aan de middelbare hotelschool nam hij per 1 augustus 2026 de bekende dansschool van Omar Smids over. 'Het is een zachte overname. Omar vindt zich nog te jong, hij is zeventig, om helemaal te stoppen en blijft op de achtergrond actief in de dansschool.'

De werkzaamheden van Stefan ten Hoeve voelen niet aan als werken, zo vertelt hij in de dansschool, die gevestigd is aan de Ampèrestraat langs het Stephensonviaduct bij de Welkoop. 'Dit is een mooie plek waar veel mogelijk is. Naast het geven van dansles in alle categorieën is het ook een plek voor feesten en partijen. We hebben een hele mooie zaal en je kunt hier voor de deur parkeren. Ik kom hier al over de vloer vanaf mijn 12e, toen Omar de leiding had. Nu zijn de rollen omgedraaid. Voorheen hielp ik hem, nu helpt hij mij. We hebben veel plezier in wat we aan het doen zijn en daarom voelt het niet als werk.'

De overname van de dansschool had niet al te veel voeten in aarde. 'Ik kende het bedrijf en de gang van zaken op de werk-

vloer. Daarnaast hield ik de ontwikkelingen in de markt in de gaten. Bovendien had Omar een goede naam opgebouwd. Dus ik had er wel vertrouwen in.'

'Horeca is een kwestie van aanpakken'

Ten Hoeve heeft behoorlijk wat ervaring opgebouwd in de Leeuwarder horeca. 'Horeca is een kwestie van aanpakken en het werk zien. Af en toe moet je even een stap harder lopen. Niet zeuren, maar aanpakken. Dat deed ik onder andere bij zaken als De Brass en Huize Kwast op de Nieuwestad, De Lachende Koe in de Grote Hoogstraat, De Walrus aan het Gouverneursplein en bij De Friesche Club aan het Ruiterskwartier. dat zijn uiteenlopende horecazaken, ieder met zijn eigen identiteit. Dat is leren, leren en nog eens leren. Daar pluk ik nu de vruchten van.'

De hoofdmoot bij de dansschool blijft het lesgeven in de ballroom- (Quickstep, Engelse Wals, Tango, Slowfoxtrot en Weense wals) en latin-dansen (Cha cha, Rumba, Samba, Paso Doble en Jive). Naast de lesavonden, is er zoals altijd in het danscentrum plaats voor gezellige activiteiten zoals soos- en balavonden, salsafeesten, live muziek en Stappers van Toen.

'Ik zou zeggen: hou onze agenda in de gaten en kom langs op onze open dag of het openingsbal op 19 september.' De danscursussen starten vanaf maandag 21 september.

In september 1983 startte Omar Smids zijn eigen dansschool in de voormalige discotheek Barcarolle aan het Ruiterskwartier, nu Neushoorn. 'Hub Adema bracht mij het enthousiasme voor het dansen bij. We begonnen als eerste dansschool met aerobic, de wereldwijde fitnesshype gepromoot door filmster Jane Fonda en Top Pop-ster Penny de Jager.' Hiphop, breakdance en electric boogie volgden in rap tempo. Dirty Dancing kon niet ontbreken na het succes van filmtoppers als Saturday Night Fever, Grease en Fame. 'Waar anderen niet durfden sprongen wij direct in.' Verdere historie van de dansschool is te vinden op de website.'

DONATEURS ZIJN BROODNODIG. DONEER! WWW.LIWWADDERS.NL

REDACTIONEEL

Zaken waarmee u zit pakken wij graag op. We zien dat onze lezers onze krant en website waarderen en daarom doen wij een beroep op u. Wanneer u onze artikelen van belang vindt, dan nodigen wij u uit om donateur te worden. Uw bijdrage is zeer welkom. U kunt uw bijdrage overmaken op NL06 RABO 0320.2000.51 t.n.v. Veldman Journalistieke Producties. U kunt uw bijdrage ook overmaken aan de Stichting Loods 50 voor onderzoeksjournalistiek. Deze stichting is gelieerd aan Liwwadders, het bestuur bestaat uit Bearn Bilker (voorzitter), Sietske Inberg en Hester Witteveen. Het rekeningnummer van de Stichting Loods 50 is NL88 RABO 0355.1954.96 onder vermelding donatie en uw e-mailadres. Jaarlijks wordt u uitgenodigd voor onze donateursbijeenkomst. Als u het stadsblad leest, dan merkt u dat Liwwadders niet zomaar een huis-aan-huisblaadje is. Liwwadders is op meer dan 170 plaatsen (supermarkten, sporthallen, stamtafels, kantines en wachtkamers) gratis verkrijgbaar in de gemeente Leeuwarden en ook daarbuiten. Is-ie op, dan wordt er meestal aangevuld. Bent u als ondernemer/vereniging/zzp'er geïnteresseerd in een bedrijfsreportage, viert u binnenkort feest of wilt u iemand in de bloemetjes zetten: neem dan contact met ons op: tel. 058-2133138 of info@liwwadders.nl Uw betaalde advertorial wordt gratis doorgeplaatst op onze website en via onze andere mediakanalen. Ook in dit nummer treft u enkele artikelen aan die eerder op onze websites www.liwwadders.nl en Dossier Liwwadders verschenen. We vonden ze belangrijk genoeg om ze ook in de papieren krant af te drukken.

AFVALCONTAINER HUREN IN LEEUWARDEN E.O.?

Afvalcontainer verhuur

(van 3m3 tot 40m3)

Milieustraat

Bedrijf & Particulier!

Einsteinweg 16 | Leeuwarden

058 213 1018 | info@oldehove-recycling.nl

www.oldehove-recycling.nl

Se make mij de pis niet lauw

Door Andries Veldman

Als een kind in een snoepwinkel, zo zet onze tijdelijke burgemeester FOOR VAN OOSTEN koers door onze gemeente. Een leventje om jaloers op te worden. Hier duikt hij op bij de medewerkers van de dienst Handhaving, dan weer bij de studentenorganisaties en vervolgens is hij present bij de kazerne van de brandweer. Tussen de beslommeringen door nog even een bezoek met de voltallige raad naar Vlieland voor de broodnodige ontspanning.

De vrolijke beelden en begeleidende teksten zijn allemaal te volgen op het zelffelicitatieplatform LinkedIn, dat vooral bevolkt wordt door mensen die het enorm met zichzelf hebben getroffen. Het is een continue manifestatie van een praatje hier en een praatje daar, het uitreiken van een diploma of oorkonde of een bezoek aan een of andere vergadering of congres. Ondertussen zitten bijna alle deelnemers op het merkwaardige platform te hengelen naar een nieuwe opdracht. Want vaak zijn ze in-between-jobs of verlangen ze naar een betere positie om zo snel mogelijk de oude vaarwel te kunnen zeggen.

Zo was Foor van Oosten onlangs op een pre-prinsjesdag in Den Haag, met wethouders ABEL REITSMA, JULIE BRUIJNINCX, HEIN KUIKEN en MARCO VISSER in zijn kielzog. Wethouder EVERT STELLINGWERF moest thuis op de plantjes passen. Ook op de pre-prinsjesdag was het allemaal botertje tot de boom want ik las nergens iets over de lastenverzwaringen voor burgers en het verhogen van belastingen op arbeid. Het gezelschap kreeg een rondleiding door de vice-president van de Raad van State SYBRAND BUMA, was bij de opening van een nieuw overlegorgaan tussen Groningen, Assen, Emmen en Leeuwarden, de N4 (hadden we zoiets nog niet?) en sprak tijdens een borrel met lobbyist ARNO RUTTE over hoe we het noorden van Nederland nog

mooier en sterker kunnen maken. Voor zover ik kon nagaan ging het er net zo aan toe als in de troonrede, vol mooie woorden maar praktische oplossingen, ho maar...

Een ander geval van luchtverplaatsing kwam ik tegen in een artikel in de Leeuwarder Courant over het Onderwijsakkoord Friesland. Dit onderwijsakkoord zou meer talent in Friesland moeten vasthouden. Achter elkaar mochten de opstellers vertellen wat de noodzaak ervan was. MARC OTTO, bestuursvoorzitter van NHL Stenden (die kennen we nog als verantwoordelijke voor het akkefietje met de studenten die zich gedwongen voelden hun commerciële studie voortijdig te moeten beëindigen omdat ze les kregen in hoe ze ouderen een nutteloos

abonnement konden aansmeren), ALICE MULDER, Firda-bestuurder en ANNEKE LUIJTEN, bestuurder van Van Hall Larenstein waren uitermate lovend over hun akkoord.

Je hoeft ook maar even in zo'n artikel te grasduinen of het thema vastgoed komt voorbij. De moderne schoolbestuurder is het liefst bezig met bouwen en verbouwen in plaats van het op peil houden van de kwaliteit van het onderwijs. Na enkele alinea's was het al zover. De bestuurders willen van de 110 meter hoge Achmeatoren, ooit bedoeld om het zakelijke centrum van Leeuwarden in de benen te houden, bestemmen tot iconische studie- en ontmoetingsplek, verderop een studiehuis genoemd. Het moet een attractie worden zoals het Forum in Groningen, aldus bestuurder Otto. Projectontwikkelaar Harns Invest, na het ineenschrompelen van de financiële sector in de gemeente, sinds kort de nieuwe eigenaar van de toren, staat open voor het idee. En het treft dat bij Harns Invest een nieuwe stagiair is agetreden in de persoon van HEIN DE HAAN, oud-wethouder en tegenwoordig raadslid van PRO in Leeuwarden. Misschien dat PETER DEN OUDSTEN aan de adviesclub kan worden toegevoegd. Als oud-wethouder van Leeuwarden was Den Oudsten een belangrijke kracht die met veel retorisch geweld de noodzaak van de bouw van de Achmeatoren (hij wilde er zelfs twee) bepleitte. Een toren die vervolgens jarenlang voor het overgrote deel leegstond en die slechts sporadisch kon worden beklommen. Nee, dan Groningen: daar loop je zo naar het dak. En ook nog gratis.

Ik ben benieuwd naar de adviezen die de bestuurders van het Onderwijsakkoord, die het talent in de provincie willen houden, aan hun eigen kinderen meegeven. Onze stadgenoot en oud-staatssecretaris GERRIT YBEMA zei altijd dat het onzin was om dat talent te behouden. Stuur ze de wereld in, daar leer je pas van, luidde zijn advies. En: luister niet naar bestuurders die vooral bezig zijn stenen op elkaar te stapelen.

SPONSOR ROLLEMA VASTGOED

ROLLEMA VASTGOED

RUIMTES PER UUR TE HUUR

'De bouw van nieuwe kantoren is bijna onbetaalbaar geworden.' Dat constateert de Leeuwarder vastgoedondernemer Tjalling Rollema. Rollema speelt met de verhuur van kantoorruimten in Crystalic, aan de Aldlânsdijk en op de Emmakade in op de wens van ondernemers voor huur van flexibele locaties voor een bepaalde tijd. Zo kunnen er in het iconische gebouw Crystalic ruimtes per uur worden gehuurd. Irene Rollema vertelt: 'Wij zijn een van de weinige verhuurders in deze regio waar je op korte termijn online een ruimte per uur kunt reserveren. Je maakt eenvoudig een account aan via onze website en kunt daarna precies bekijken welke ruimtes wanneer vrij zijn. Dit gebeurt al langere tijd in de Randstad, maar dat kan nu ook in Leeuwarden.'

Bovendien is Crystalic extra aantrekkelijk vanwege de faciliteiten die er geboden worden. Tjalling Rollema: 'Er is een bemande balie, dat vinden ondernemers prettig. Daarnaast zijn er allerlei horecafaciliteiten en hebben we een in pandige kinderopvang. Parkeren voor de deur, eventueel met het gebruikmaken van oplaadpalen, is hier nog gratis. We hebben zelfs douches voor de sportievelingen. Dit is een ideale werkplek voor zzp'ers en anderen die houden van een robuuste presentatie in een opmerkelijk gebouw.'

Irene Rollema is als bedrijfskundige in de ict van het vastgoedbedrijf gedoken. 'De tijd dat je alle gegevens in mappen opbergt ligt achter ons. De ruim driehonderd huurders in al onze gebouwen kunnen nu centraal worden aangestuurd. Ik hoef me niet meer af te vragen wie daar ook alweer in die hoek zat.' De softwarepakketjes die hiervoor gemaakt worden kunnen eventueel ook aan derden beschikbaar worden gesteld.

Tjalling Rollema ziet nog genoeg emplooi voor startende ondernemers. 'Arbo-artsen, mediators en fysiotherapeuten weten onze locaties blindelings te vinden. Ook het bevolkingsonderzoek Lifelines maakt gebruik van onze accommodaties. De trend is momenteel: twee dagen thuis werken en drie op kantoor. Dat laatste vormt dan vooral een ontmoetingsplek.' De Koepelkerk aan de Vredeman de Vriesstraat, een van de gebouwen van Rollema Vastgoed, zoekt nog een nieuwe invulling. 'Met het organiseren van concerten zijn we gestopt. Er moeten nog enkele restauraties aan het gebouw plaatsvinden. Mensen met een idee voor de invulling van de voormalige kerk mogen zich melden.'

**NOORD
NEDERLANDSE
BESTRIJDINGSDIENST**

Noord Nederlandse Bestrijdingsdienst
Miedwei 4
9081 AJ Lekkum
Telefoon: (06) 5354 3006

i www.appassionata-leeuwarden.nl

Trio Gradoli: Aimez-vous Brahms...?

ÁSDÍS VALDIMARSDÓTTIR – ALTVIOOL
MICK STIRLING – CELLO • MARCEL WORMS – PIANO

PROGRAMMA: Johannes Brahms (1833 – 1897)

- Sonate voor altviool en piano in f kl.t. op.120 nr.1 (1894)
Allegro appassionato – Andante un poco Adagio
Allegretto grazioso – Vivace
- Sonate voor cello en piano in F gr.t. op.99 (1886)
Allegro vivace – Adagio affettuoso – Allegro passionato
Allegro molto
- Trio voor altviool, cello en piano op.114 (1891)
Allegro – Adagio – Andantino grazioso – Allegro

Een programma geheel gewijd aan de late kamermuziek van Johannes Brahms is zeldzaam. De componist had al verklaard geen nieuw werk meer te schrijven toen hij in 1891 betoverd werd door het spel van de klarinettist Richard Mühlfeld met drie kamermuziekwerken als resultaat. Van de stukken met klarinet maakte Brahms zelf een bewerking met altviool.

Een unieke kans om u onder te dompelen in het muzikale universum van Brahms in de herfst van zijn leven.

12 NOVEMBER - DOOPSGEZINDEKERK WIRDUMERDIJK

i www.landbouwmuseumfriesland.nl

Food for Thought

KADIR VAN LOHUIZEN

In Food for Thought brengt fotograaf en filmmaker Kadir van Lohuizen de wereld achter ons voedsel indrukwekkend in beeld. Met fotografie, film, dronebeelden en data volgt hij voedsel van productie en verwerking tot transport, consumptie en afval. Zijn reis begint in Nederland en voert vervolgens naar onder meer de Verenigde Staten, China, Oost-Afrika en het Midden-Oosten.

De tentoonstelling laat zien hoe omvangrijk en internationaal ons voedselsysteem is en welke bijzondere positie Nederland daarin inneemt. Onze voedselproductie is uiterst efficiënt en innovatief, maar kent ook keerzijden. Wat betekenen grootschalige productie en wereldwijde voedselstromen voor mens, dier en omgeving? Hoe gaan we om met voedselverspilling? En hoe kunnen we in de toekomst een groeiende wereldbevolking blijven voeden?

Food for Thought geeft niet simpelweg de antwoorden, maar laat vooral zien hoe complex de wereld achter ons dagelijks eten is.

VANAF 4 OKTOBER - LANDBOUWMUSEUM

i www.dbieb.nl

Wie bepaalt wat we mogen lezen?

Wie bepaalt wat we mogen lezen? Schrijver Pim Lammers, bookfluencer Noah de Campos Neto, onderzoeker en lector Kathleen Scherer en uitgever Hanna Holwerda gaan in gesprek over verboden boeken, censuur en de grenzen van taal. Moeten boeken beschermen, confronteren of juist alle ruimte bieden aan verschillende stemmen? Elfie Tromp onderbreekt met een vlammend pleidooi voor vrije meningsuiting.

Het debat wordt geleid door schrijfster Lidewijde Paris. Een avond vol nuance én ongezouten meningen. Praat mee!

23 SEPTEMBER • BIBLIOTHEEK LEEUWARDEN

i www.sgleeuwarden.nl

‘Diep van binnen wil de mens een machine zijn’

SGL LEZING MET TOM GROSFELD

De ontwikkelingen van technologie zijn razend snel gegaan en om kunstmatige intelligentie kun je tegenwoordig bijna niet meer heen. Ook filosofen discussiëren en beschrijven wat die effecten op de mensheid zijn. Zo beschreef de Duits-joodse filosoof Günther Anders (1902 – 1992) halverwege de twintigste eeuw al hoe de mens, vergeleken met de machine, maar een achterhaald wezen is en zich daarvoor schaamt. Diep vanbinnen zou hij het liefst een machine zijn, niet geboren, maar gemaakt zijn. Hij noemde dit gevoel ‘Prometheïsche schaamte’: de schaamte die je voelt wanneer je wordt geconfronteerd met de ‘beschamend hoge kwaliteit’ van door de mens gemaakte dingen.

In deze SGL lezing zal journalist en schrijver Tom Grosfeld verder verkennen wat de filosofie van Anders juist in deze AI-tijden zo actueel en urgent maakt, maar ook wat er van de mens overblijft wanneer zijn schaamte alleen maar verder toeneemt.

Tom Grosfeld is journalist en schrijver voor onder andere de Groene Amsterdammer, Vrij Nederland en kranten als Trouw en De Volkskrant over de invloed van technologie op onze manier van denken en leven.

21 OKTOBER - DE BEURS WIRDUMERDIJK

HET BEGINT IN ONZE ZAAK MET HET STELLEN VAN VRAGEN

Advertorial • Foto's Marchje Andringa

‘Onze Deense designwinkel Kvik ontwikkelt zich steeds meer in de richting van een interieurbedrijf. We zijn sterk in het ontwerpen van keukens, garderobekasten en badkamers, maar aan de Schrans vind je nu ook stoelen en zelfs barkrukken.’ De ondernemers Tjadlind Arends-Woller en Ted Arends hebben hun zaak na zes jaar ondernemen opnieuw ingericht en zijn tevreden met het resultaat. ‘De designzone is veranderd en biedt meer mogelijkheden voor de klant om een keuze te bepalen.’

Het kopen van een nieuwe keuken is niet zomaar iets. Tjadlind Arends: ‘Het begint in onze zaak met het stellen van vragen. Hoe ziet de ruimte eruit? Is het een monumentaal pand of nieuwbouw? Wat is de lichtinval en, ook niet onbelangrijk, wat is het budget dat uitgegeven kan worden? We verkopen keukens van ongeveer 8000 euro tot wel 40.000 euro.’

Met veel plezier kijken de twee ondernemers terug op een periode die zonder meer hectisch was. De coronaperiode die achter ons ligt heeft stevige sporen getrokken. ‘In het algemeen werd er in die periode geïnvesteerd in de eigen woning, maar om alle producten bij elkaar te krijgen was geen sinecure. Dat bracht stevige kosten met zich mee.’ Aan de Schrans ligt de focus nu op de toekomst. ‘Waar we zitten vinden we een hele fijne plek. Dat horen we ook vaak van klanten die hier binnenstappen. De sfeer is prettig, de medewerkers zijn vriendelijk en hebben verstand van zaken, er wordt geen druk op de klant uitgeoefend en men hoeft niet naar een anoniem industrieterrein.’

Kvik (alert; snel) is ooit opgericht door de timmerman Knud Boel Troelsen, die uitging van de multifunctionaliteit van een kast. Ted Arends: ‘De kast van Troelsen was geen gewone kast, maar een kast die meer mogelijkheden bood, bijvoorbeeld een garderobekast annex dressoir.’ Bovendien was Troelsen een timmerman die stijlvolle, tijdloze en kwalitatief hoogwaardige producten wilde maken. Tjadlind Arends: ‘Daarnaast werkte hij met vaste prijzen. Hij wilde transparant zijn en zo werken alle winkels van Kvik nog steeds.’

‘Knud Boel Troelsen ging uit van de multifunctionaliteit van een kast’

Wie de winkel binnenstapt, wordt meteen geconfronteerd met de kwalitatieve uitstraling. ‘Minder is meer’ is hier een gekoesterd beginsel. ‘Binnen de Kvik-organisatie werd er al werk gemaakt van duurzaamheid voordat dit in de mode kwam. Van die lijn is Kvik nooit afgeweken. Er wordt minimaal geslept met goederen. Hout, werkbladen

en laminaat komen uit de fabriek in Denemarken; steen en staal komen uit Nederland. De Deense fabriek werkt al jarenlang energieneutraal. Het zijn allemaal details die het fundament vormen van Kvik.’

Tjadlind Arends is opgenomen in het internationale stylingteam van Kvik. ‘Met collega’s uit België,

Zweden en Noorwegen adviseren we de fabriek in Denemarken over welke kant het in de keukenmode opgaat. Je bestudeert de woonbladen en de interieurprogramma’s op tv. Wit en zwart zijn helemaal uit. Beige en groen zijn in, net als dunne werkbladen, ronde hoeken en een prominente plek voor de koffiemachine. Er zijn overigens wel landelijke verschillen. Noren willen donkere keukens en de Zweden zijn, dat verraste me, behoorlijk klassiek. Natuurlijke materialen zoals gecertificeerd hout en steen vormen de basis van het ontwerp en bij alles speelt het milieu een belangrijke rol.’

‘We willen met onze producten up-to-date zijn en zorgen dat de uitstraling fris blijft. Vaak gaat het dan om minimale aanpassingen die toch een groot effect sorteren.’ Ook de nieuwe designzone speelt een rol van betekenis in de keuze

mogelijkheden. ‘Op een tafel die bedekt is met een grijze onderlaag van vilt stallen we allerlei accessoires uit om te laten zien wat de mogelijkheden zijn en hoe de kleuren en materialen op elkaar werken. Dan zie je in een enkel oogopslag of het een bij het ander hoort.’

De keuken wordt met een 3D-tekenprogramma getekend. Hierdoor wordt het Deense design direct zichtbaar gemaakt en kan er meteen een gespecificeerde offerte worden aangeboden. ‘Je kunt meekijken terwijl we de keuken samen met jou ontwerpen. Dat kan in de winkel, maar ook bij jou thuis.’ Tjadlind bestiert de winkel waar de ontwerpers zitten en in de werkplaats achter de winkel, de oude werkplaats van WoonFriesland, stuurt Ted de monteurs en de backoffice aan. De twee ondernemers hebben twaalf werknemers in dienst.

!!OPROEP!!

WIE (JONG OF OUD, M/V/X) HEEFT ZIN OM ARTIKELN TE SCHRIJVEN VOOR LIWWADDERS? KIES JE EIGEN ONDERWERP OF SCHUIF AAN BIJ ONZE GEZELLIGE REDACTIEVERGADERING.

REACTIE NAAR [INFO@LIWWADDERS.NL](mailto:info@liwwadders.nl) OF BEL NAAR TEL. 058-2133138

LODEWIJK THOMSON

EEN LEEUWARDER KAMERLID

Door Bearn Bilker • Foto Andries Veldman

ALS HELD VAN DE ALBANESE ONAFHANKELIJKHEID

Lodewijk W.J.K. Thomson is een bekend persoon uit de geschiedenis, dat wil zeggen: hij is beroemd in Albanië en in ons eigen land wat minder. Tussen 1905-1913 was hij vanuit district Leeuwarden lid van de Tweede Kamer namens de Liberale Unie.

In juni was ik zelf in Albanië en op onze laatste dag bezochten we de fraaie havenstad Durrës, destijds Durazzo geheten. Aan de boulevard kwamen we het beeld tegen van kolonel Thomson, met zowel in het Albanees als in het Nederlands het opschrift 'De Nederlandse held van Durrës.' Wie was deze man?

Thomson werd geboren in Voor- schoten in 1869. Hij kwam uit een familie die veelal carrière in het leger had gemaakt; grootvader Jan Jacob Thomson was zelfs luitenant-kolonel. Lodewijk Thomson studeerde aan de Koninklijke Militaire Academie en vertrok al jong naar Batavia, maar nam ook deel aan de Atjehoorlogen. Tijdens de Boerenoorlogen vertoefde hij enige tijd in Zuid-Afrika als militair attaché op de Nederlandse ambassade. Thomson viel op door zijn organisatietalent. Hij steeg snel in militaire rang en werd in 1903 kapitein omdat hij, toen de Spoorwegstaking van 1903 uitbrak over het recht van lidmaatschap van een vakbond en over het stakingsrecht, de veiligheid van het spoor wist te garanderen.

Thomson ging daarna de politiek in en kwam vanuit Leeuwarden (hij woonde op de Westersingel 26) in de Tweede Kamer.

In 1905 versloeg hij de socialist Wibaut, al was daar een tweede stemming voor nodig. Toen hij daarna met een grote meerderheid verkozen werd, was het

Thomson aan de Thomsonlaan in Den Haag

‘In 1905 versloeg hij de socialist Wibaut’

groot feest op de Westersingel. Drommen mensen kwamen daar bijeen en vierden dit heugelijke feit voor Thomsons huis. Zijn

dochtertje werd in het midden geplaatst en kinderen dansten met rood, wit, blauw en oranje vlaggetjes om haar heen. Studenten juichten het echtpaar toe en een open koets bracht hen naar de Harmonie. De zaal zat stampvol en de deuren moesten worden gesloten om ongelukken te voorkomen. Spontaan werd het Wilhelmus gezongen. Thomson sprak daarna de zaal toe. Nadat enkele boekhandels bekend hadden gemaakt dat Thomson de verkiezingen had gewonnen, kwamen er nog meer reacties. In die tijd ontvingen

boekhandels namelijk telegrammen over de uitslagen uit alle delen van het land. Zo maakte boekhandel Van der Velde via een sciopticon (een in die tijd bekende projectielantaarn) de uitslagen bekend. De verwachtingen waren hooggespannen, want Thomsons portret werd ook nog eens levensgroot geprojecteerd. In 1909 gebeurde dat nog eens, toen hij Pieter Jelles Troelstra in de tweede stemming versloeg met hulp van de ARP en de CHU (de christelijke partijen) omdat ze liever een liberaal in de Kamer zagen dan een socialist.

In 1913 ging deze vlieger niet ten derde male op. Troelstra kwam toen namens Leeuwarden in de Kamer. Thomson was inmiddels naar Den Haag verhuisd.

Na de winst op Wibaut werd hij belast met het bevel over het 12e regiment infanterie te Groningen. Als Tweede Kamerlid was Thomson bij uitstek een defensiespecialist. Hij was vooruitstrevend, hij wilde modernisering van het leger en meer openheid. Hij was voorstander van een ‘volksleger’. Hij voerde daarover felle discussies en week regelmatig af van de opvatting van zijn partijgenoten. Troelstra verweet Thomson dat hij tegenstemde toen er een verzoek kwam om een enquête te houden in de Tweede Kamer naar de gebeurtenissen van 1903. Ook hier week Thomson af van het partijstandpunt. Troelstra verweet Thomson dat hij dan weer vooruitstrevender en dan weer reactionairder was dan zijn liberale partij. Rond de jaarwisseling van 1913 verbleef kapitein Thomson enkele weken in Griekenland. Daar maakte hij als militair attaché bij het Griekse leger een tocht door het land waarbij hij dagenlang op schaapsvlees en brood leefde, zo wordt vermeld. Hij mocht zelfs eens een keer bij de Griekse koning bij de maaltijd aanschuiven.

ALBANIË

Maar Thomson werd pas echt bekend toen hij uitgezonden werd naar Albanië. In 1912 was Albanië als laatste van de Balkanlanden losgekomen van het Ottomaanse Rijk (Turkije). Het Turkse juk werd eindelijk afgeworpen. Buurlanden waren het landje allang voorgegaan, zoals buurland Griekenland, in 1832. Albanië was een zeer verdeeld land, met verschillende stammen en culturen en vooral godsdiensten. Het grootste deel van Albanië was en is moslim, gevolgd door rooms-katholiek en Grieks-orthodox. De Beys, oftewel stamhoofden, hadden het voor het zeggen. Albanië leek een speelbal te worden van de omringende landen en in Europa werd daar angstvallig naar gekeken. Er kwam een Internationale Controle Commissie en die vroeg aan het neutrale Nederland om een politiemacht, een gendarmerie, en eventueel een leger op te

!!IEDERE DAG VERS NIEUWS!!
LEES DE LAATSTE BERICHTEN OP WWW.LIWWADDERS.NL

- **FESTIVALS DRAAIEN STEEDS VAKER OM MEER DAN MUZIEK: MEER DRUGS**
- **RUIM 125.000 AUTO'S RIJDEN AL MEER DAN EEN JAAR MET EEN AIRBAG DIE KAN ONTPLOFFEN**
- **VERBORGEN AI-SCHULDENBERG VERGROOT RISICO VOOR NEDERLANDS PENSIOENGELD**

‘Tijdens een legertocht door Griekenland leefde hij dagenlang op schaapsvlees en wat brood’

zetten. Nederland moest daar hoge militairen voor leveren en zo werd kapitein, inmiddels majoor Thomson, gevraagd die missie samen met kolonel Pieter de Veer te leiden. Nederland leverde daarmee haar eerste vredesmissie. Ze traden 1 augustus 1913 in dienst van Albanië. De Veer en Thomson konden absoluut niet met elkaar overweg en het eindigde ermee dat De Veer na ruzie met verlof ging. Servië, Griekenland, Turkije ook nog, maar vooral Italië lieten hun oog vallen op dit nieuwe land.

De Internationale Commissie wilde een buitenlandse prins als vorst of koning in Albanië om een zelfstandig land te creëren met een centraal gezag, in eenheid en in vrede met de burens. Nog een brandhaard erbij in Oost-Europa, daar zat niemand op te wachten. Geen prins wilde zich eraan branden, men kwam tenslotte uit bij de Duitse prins Wilhelm zu Wied (1876-1945). Deze prins was niet zomaar iemand, zijn tante was de koningin van Roemenië en zijn moeder was prinses Marie der Nederlanden (kleindochter van koning Willem I), nog een connectie met Nederland. Thomson wilde deze vorst wel als zijn koning dienen, maar zijn eigen eer ging wél voor, zo verklaarde hij. Wilhelm zu Wied kwam op 7 maart 1914 aan in Durrës en werd ingehuldigd als ‘mbret’

Maar voor Durrës en heel Albanië werd Thomson de grote held, de eerste buitenlander die stierf op een vredesmissie. Hij kreeg een borstbeeld in Groningen, waar hij begraven is. In 2004 kreeg hij borstbeeld in Durrës en werd benoemd tot ereburger. In Den Haag was er al in 1914 een Thomsonplein en -laan, en ook daar kwam een monument. In 2014 werd op Veteranendag een borstbeeld onthuld in de gang tussen de Eerste en Tweede Kamer.

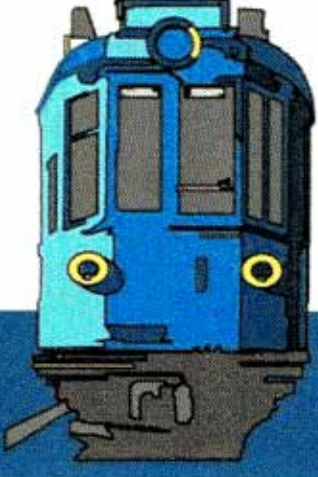
‘Nooit is precies bekend geworden hoe en door wie hij werd getroffen’

BEKIJK DE TALKSHOW

POLITIEK CAFÉ LEEUWARDEN OP HET
YOUTUBE-KANAAL @POLITIEKCAFELEEWARDEN

(vorst, koning). Al gauw werd duidelijk dat hij een onmogelijke opgave had. Bovendien waren de spanningen op de Balkan intussen ernstig toegenomen. Toen in juni 1914 de Oostenrijkse kroonprins Franz Ferdinand in Sarajevo werd vermoord, brak de Eerste Wereldoorlog uit.

Thomson leefde toen al niet meer. Hij werd op 15 juni 1914 door een kogel getroffen en is binnen een half uur daaraan overleden. Het gebeurde toen hij met een compagnie soldaten Durrës verdedigde tegen aanvallen van diverse kanten. Nooit is precies bekend geworden hoe en door wie hij werd getroffen. Waren het de Italianen die Durrës vanaf zee wilden veroveren, was het een onbekende scherpschutter of was het een van de rebelse stammen die binnen Albanië opereerden? De kranten speculeerden er die dagen volop over. De Leeuwarder Courant hield diverse theorieën tegen het licht en hield het erop dat het een scherpsluiter was geweest omdat de kolonel niet van achteren was beschoten maar van voren, dus vanuit de stad en niet vanaf de heuvels. Het was in Albanië dus niet meer veilig voor buitenlandse militairen. Kolonel De Veer keerde terug en diende 27 juli namens alle Nederlanders ontslag in. De vorst zelf verliet het land na een halfjaar op 3 september 1914.

‘Alleen al voor onze yogajuf zou je je moeten aanmelden bij sociëteit De Remise’

De Remise

‘Ja, stoelyoga klinkt een beetje suf, maar het is hartstikke mooi en belangrijk voor ouderen. En we hebben een fantastisch enthousiaste yogajuf. Alleen daarvoor zou je je al moeten aanmelden.’ De dames Seppy, Hammy en Conny van stichting Oudersociëteit De Remise zijn een offensief begonnen om hun sociëteit in het westen van de stad tot bloei te laten komen. Conny: ‘We hebben nieuwe leden nodig.’ Hammy: ‘Men weet niet wat men mist.’ Seppy: ‘Alle senioren uit Leeuwarden kunnen hiervan gebruikmaken.’

De sociëteit in de Tramstraat 1 is buiten de Vosseparkwijk nauwelijks bekend. Conny: ‘Toen ik er voor het eerst kwam dacht ik ook: is dat wel wat voor mij? Maar ik raakte steeds enthousiaster.’ Twee keer per week kan iedereen er koffie of thee komen drinken. Hammy: ‘En altijd met iets lekkers erbij.’ Seppy: ‘We hebben regelmatig leuke sprekers zoals Jaap de Groot die alles over Leeuwarden weet en Rudolf Nammensma, de lokale kenner van klassieke muziek. En om die lezingen te bezoeken hoef je niet eens lid te zijn.’

In de historische woning van Conny Coenen aan de Monnikemuurstraat laait het enthousiasme op. De ene dame overtoept de andere wanneer men terugdenkt aan memorabele gebeurtenissen in De Remise, genoemd naar de tramremise die aan het begin van de vorige eeuw op deze plek gevestigd was.

De groep is nu bezig om fondsen te werven, publiciteit te generen, workshops aan te bieden en treft voorbereidingen voor het organiseren van een heuse Fancy Fair. Conny: ‘We timmeren aan de weg omdat onze mooie sociëteit niet verloren mag gaan. Momenteel hebben we 50 leden en dat is gewoon te weinig.’ Hammy: ‘Je ziet mensen opbloeien. Neem Bert, die ook meedoet aan stoelyoga. Je ziet dat hij er plezier aan beleeft.’ Seppy: ‘De activiteiten zijn niet aan leeftijd gebonden. Voor sommige activiteiten wordt een bescheiden bijdrage gevraagd. Toen ik er voor het eerst kwam had ik ook enige aarzeling. Zo van: is dat wel wat voor mij? Maar nu ben ik enthousiast. Ik zou niet anders meer willen. Net als deze club die hard trekt aan het voortbestaan zeg ik: We gaan ervoor! Wie houdt ons tegen?’

DE REMISE TRAMSTRAAT 1

- OUDERENOCIËTEIT
- MAANDAG- EN VRIJDAGMORGEN KOFFIE DRINKEN VANAF HALF 10
- IEDERE DERDE ZONDAG VAN DE MAAND SOOS (MET LEZING)
- WANDELCLUB
- STOELYOGA
- FILOSOFEENCLUB
- BOEKENCLUB
- SAMEN ETEN
- RUIMTE IS TE HUUR VOOR VERGADERING OF VERJAARDAG

INFORMATIE FRANK@OUDERENOCIËTEITDEREMISE.NL OF CONNY COENEN: 06-30040891

Dax Gastrobar

Dax Gastrobar te Leeuwarden staat garant voor gastvrijheid, een goede keuken, prettige bediening, ruime keus in eten en drinken, flexibiliteit, gezelligheid en altijd een goede prijs/kwaliteit verhouding.

- * Dagschotel €13,25
- * Driegangenmenu €27,50
- * Studentenkorting 10% over de gehele rekening

Grote Hoogstraat 32
8911 HB Leeuwarden

Tel. 06-38254603
gastrobardax@gmail.com

TIP VOOR EEN GELUKKIG LEVEN (UIT DE VOLKSKRANT, 25/4/25)

WORD DONATEUR

GELD GEVEN AAN EEN GOED DOEL WAAR UW HART LIGT, GEEFT LEVENSGELUK EEN STEVIGE DUW OMHOOG. IN EEN OVERZICHTSSTUDIE VAN VIJFTIEN GEDEGEN DONATIE-EXPERIMENTEN, BLEKEN ER ELF HET GELUKSGEVOEL SIGNIFICANT TE VERHOGEN.

LIWWADDERS: LIJKT NERGENS OP!

DONEER: NL06 RABO 0320 2000 51 T.N.V. VELDMAN JOURNALISTIEKE PRODUCTIES

Bedankt voor dit goede artikel. Graag lees ik meer van dergelijke stukken en daarom scan ik de QR-code en maak direct 1,50 over op de rekening van Liwwadders

Tekst en foto's: André Keikes

Aan een vunzige heb je altijd wat

'Heren ook zonder afspraak', staat er. En aan de andere kant 'Dames ook zonder afspraak'. En dan een schappelijk bedrag. Heel gewone mededeling bij een kapper aan de oostkant van de stad. Op een van die vele stoepborden, die altijd zo effectief in de weg staan. Maar wat nou als je niet meteen in de gaten hebt dat het om een kapper gaat? Erotische centra worden immers soms verplaatst. Had je niet laatst iets gehoord over 'aanpak' van de Weaze?

Met een lekker vunzige geest bekijk je Leeuwarden op een andere manier. Dan is de stad opeens heel spannend, kan ik je vertellen. 'A dirty mind is a joy forever', zou Oscar Wilde ooit hebben opgemerkt, al zijn de deskundigen daar niet helemaal zeker van. De Britse dichter John Keats had het in 1818 al over 'A thing of beauty is a joy forever'. Maar het een hoeft het andere toch niet uit te sluiten?

Het verslag van een reis met Japanse zakenlieden die voor het eerst Nederland bezochten, schiet me in dit verband geregeld in herinnering. Ze werden rondgereden in een bus en zagen voor kantoorgebouwen soms groepjes vrouwen staan roken. Heel herkenbaar toch, als je wel eens door onze Lange Marktstraat fietst? Niet vrij van vooroordelen

over het losbandige Nederland, meenden deze Japanners andere dingen te zien dan ze werkelijk zagen. Een van hen merkte op dat hij heus wel wist dat de Nederlanders er een vrije moraal op na hielden, maar dat de prostituees zich gewoon ophielden bij de ingangen van grote kantoren, nee, dat had hij niet verwacht. Over een vunzige geest gesproken.

De diagonale vlaggenstokken aan de gevels van de Willemskade, maar ook elders rond het centrum, zijn, als je het zo wilt zien, echte fallussen. Van torens, zoals Bonnema's Achmea- en Averotoren, wordt dat vaker opgemerkt. En dat is niet positief bedoeld, want hoge torens staan doorgaans in metropolen waar de bouwgrond loeidiur is en de vierkante meters kantooroppervlakte zaken zijn waar om gevochten wordt. Niet bepaald wat je in gedachte hebt bij Leeuwar-

'Wilt u er ook wat lekkers bij?'

den, waar de halve binnenstad in de verkoop of verhuur staat of gaat staan. Wat denk je dan van zulke wolkenkrabbertjes, zijn die niet gewoon hier terechtgekomen als fallussymbool? Namens architect of opdrachtgever.

Op de Noorderbegraafplaats, aan de laan bij binnenkomst, vind je een flinke rij geknotte wilgen. Het kost weinig moeite er een lijf in te zien met borsten. Daarboven een kop met een weelderige bos haar. En dan word je ook nog

geacht eerbiedig rond te wandelen. Gelukkig staan er heggen tussen deze gedachten en de graven, zodat je eenmaal ter plekke je gezicht weer in de plooi hebt. Wie ik er af en toe bezoek, had het ongetwijfeld een mooie grap

Aan-/verkoop én recycling van oud ijzer en metalen voor bedrijf én particulier!

Einsteinweg 16
8912 AP Leeuwarden
+31 58 2130402
info@vdmm.nl
www.vdmm.nl

DE RODE LOPER
boekenpassage

ANSICHTKAARTEN - PLAATJESBOEKEN - CD'S - KUNST - SCHAKEN

HEEL VEEL HEERE HEERESMA

WAAR HET FRUIT VALT VALT HET NERGENS	DE STERKE VERHALEN MIJMERINGEN NAAST M'N NAAIMACHINE
GEEF DIE MOK EENS DOOR JET	EEN DAGJE NAAR HET STRAND
HEERESMA HELEMAAL	ZWAARMOEDIGE VERHALEN VOOR BIJ DE CENTRALE VERWARMING
GESCHOREN SCHAAMTE	GELUKKIGE PAREN
HAN DE WIT GAAT IN ONTWIKKELINGSHULP	

SINT JACOBSSTRAAT 32 • IEDERE DAG GEOPEND VAN 11 TOT 17 UUR
MAANDAG EN ZONDAG VANAF 13 UUR

geest

gevonden, dat stelt gerust. Leeuwarden heeft trouwens ook heel wat straatnamen die je dubbelzinnig op kunt vatten. Van het Naauw tot de Grote Hoogstraat, van de Verlengde Schrans tot de Brol. Om over de Lange Pijp nog maar te zwijgen. Maar we gaan hier natuurlijk niet goedkoop doen, we zijn niet van de straat tenslotte.

Nee, dan over naar een bakje doen in een van de talloze koffiezaken. Het is vandaag de dag onvermijdelijk dat je bij de bestelling van alleen maar een kopje koffie te horen krijgt ‘wilt u er ook wat lekkers bij?’ Het fruitige jonge personeel vermoedt geen alternatieve gedachten bij de klant, ook niet als ze later je bestelling brengen en je maar weer eens toeroepen ‘geniet ervan’. Gewoon als happy ending van een dagje shoppen in Liwwadden?

Dokter, zijn dergelijke gedachten besmettelijk? Goh, hebt u er zelf ook last van?

Ondernemers zijn doorgaans goed in ondernemen, maar vrijwel nooit in slagzinnen maken.

Ze hebben eens iets gezien en roepen dan: dat doen wij ook. En noemen dat dan een idee. De toevoegingen ‘en zo’ en ‘en co’ en ‘en meer’ zijn er voorbeelden van. Vergelijk ook eens de website teksten van horecazaken en de hedendaagse clichés vliegen je om de oren. Allemaal ‘missie’ en ‘passie’, ‘lokaal’ en ‘duurzaam’. Nooit eens een eigen insteek, allemaal alsof ze uit een horecabedrijfslagzinnencatalogus komen.

Maar nu to the point. Ik doel dus op ‘en zo’ alsmede ‘en meer’. Een schilder, installateur, hovenier, ik noem maar wat, die ‘en meer’ aanbiedt, vraagt om vraagtekens boven onze hoofden. Wat doet een schilder dan nog meer dan schilderen, wat installeert de installateur als de baas niet om het hoekje kijkt en wat doet de hovenier toch steeds zo lang in het struikgewas? En wat dacht je van glasbewassing ‘en zo’? Dan loop je gewoon even over de Snekertrekweg, oeps, en dan zijn ze daar met glasbewassing bezig. En volgens het busje ook ‘met meer’. Wat zouden die Japanners daar nou van vinden als ze het konden lezen?

Uitstalraam

Tekst en foto: André Keikes

Uitstalramen, beter bekend als etalages, speelden lange tijd een grote rol in de detailhandel. Je liet als winkelier zo veel mogelijk spullen zien, vaak met prijskaartjes, om zo de klanten naar binnen te lokken. Graag een beetje mooi, stijlvol, zodat je winkel haast een klein theatertje werd. Fraai uitgelichte poppen of feestdagenversieringen maakten het plaatje compleet. Hoe zien de Leeuwarder etalages er vandaag de dag uit? En wat er gebeurde er met de etalages als een winkel sloot?

DEEL 11 Een glazen kast

Het was in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw niet ongewoon als beeldend kunstenaars een glazen kast naast hun voordeur hingen om zo iets van hun werk te laten zien. Dat kon toen nog, er werd in die dagen nog niets besmeurd, ingeslagen of gejat. Nou ja, ook wel eens, maar niet in de mate van nu. Zo’n kast met een zorgvuldig geborsteld schilderij bleef veilig hangen tot de schilder het doekje verwisselde voor een ander. Piet Hein van Asperen had bijvoorbeeld zo’n kast in de Spoorstraat. Maar er waren er meer. Rein de Vries heeft al jaren zelfs een eigen kleine etalage in Oldegalileën 5, het adres waar hij woont en werkt. Wie erlangs wandelt, beseft opeens weer hoe mooi een leuke etalage kan zijn, want je móet gewoon even kijken. Bijvoorbeeld naar een fraai zeegezicht of ander werk, deels hangend, deels liggend. De kracht van eenvoud op een paar vierkante meter.

Oldegalileën 5

DONATEURS
ZIJN BROODNODIG VOOR
GOEDE JOURNALISTIEK

• DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

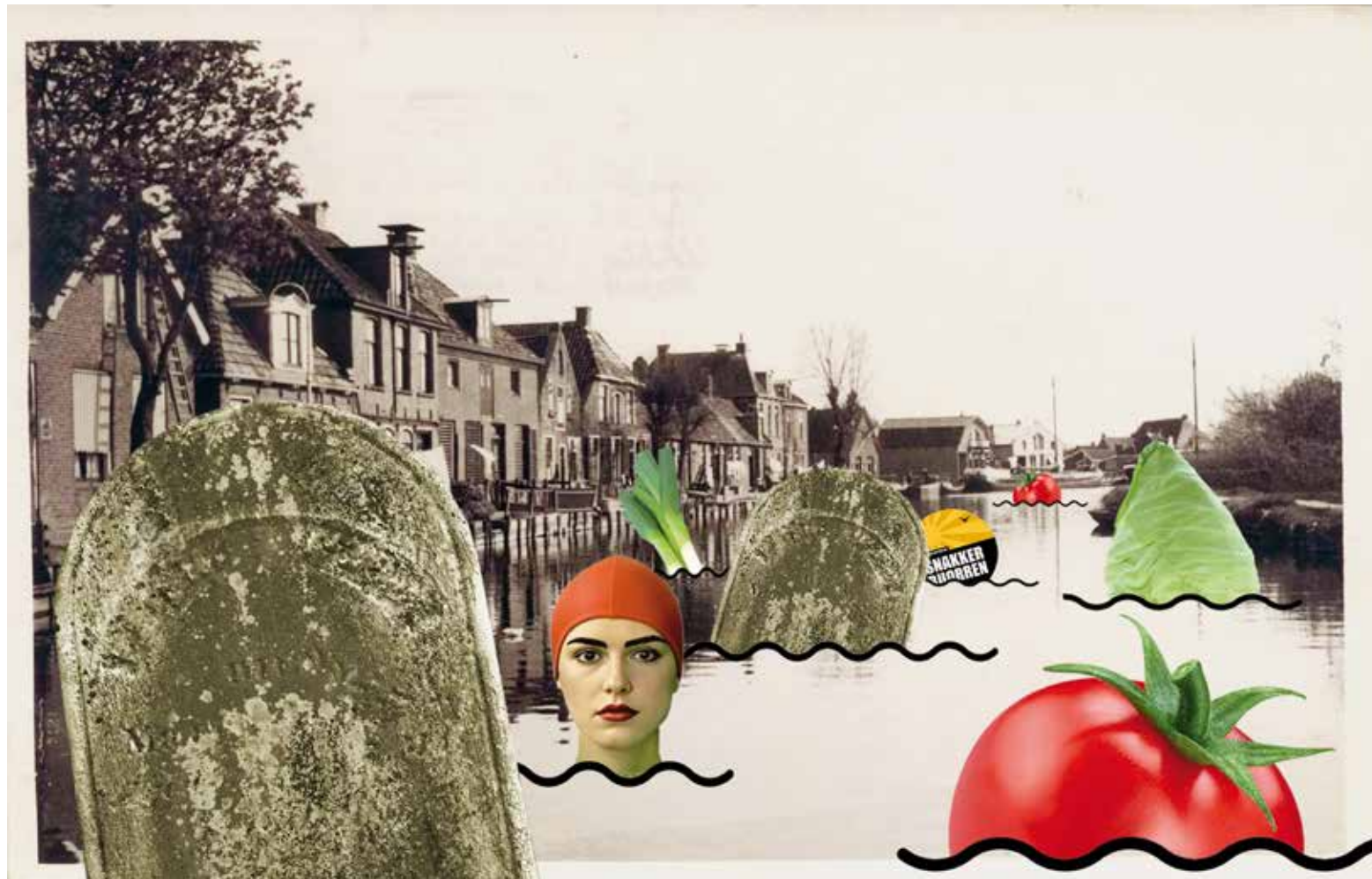
DE IEPENLOFTSPULLEN VAN SNAKKERBUREN BEHOREN TOT DE TOP

Op een wel erg warme vrijdagmiddag ga ik naar Snakkerburen (in het Frysk Snakkerbuorren), pal ten noorden van Leeuwarden langs de Dokkumer Ee. De Ee heeft bepaald wat Snakkerburen geworden is. Het was een buurtschap, toen een dorp en sinds 1975 weer officieel een buurtschap. Maar dat is puur formeel, want het is in alle opzichten een volledig dorp, sociologisch gezien al helemaal met zijn actieve inwoners in een levendige gemeenschap van 195 inwoners die elkaar allemaal kennen.

Beeld: Anton Feddema

Ik arriveer bij de Doarpstún, dorpstún. Een van de zeven tuinderijen die Snakkerburen ooit rijk was. Rond 1800 was het een particuliere siertuin voor de familie Pieter Cats, die verschillende panden in Leeuwarden maar ook in Oranjestad bezat. Zo liet hij in 1806 het Catshuis (naast Fire) bouwen aan de Nieuwestad. De tuinderij kwam daarna in handen van verschillende tuinders en tenslotte in handen van Meijer, daarom noemen oud-Snakkerbuursters het nog steeds de Tuin van Meijer. Hij was 'túnker' van 1928 tot 1973. In 2001 werd de tuin onder de naam van Hof van Eden door dorpsbewoners verzorgd en nu is het een stichting; dit jaar vieren ze dus hun vijftienvijftigjarig bestaan. Ik tref er Wouter Splinter, die mij vertelt dat het een grote organisatie is met wel 80 vrijwilligers. Hij laat mij zien hoe hard er gewerkt wordt om kool te snijden die tot zuurkool gemaakt wordt.

De coördinator van de Stichting De Doarpstún is Ankie Ytsma. Zij legt mij uit dat de vrijwilligers

grotendeels mensen zijn die op zoek zijn naar iets sociaals, die structuur nodig hebben, waaronder ook pensionado's. De Stichting biedt onderdak aan mensen die niet (meer) in het economisch arbeidsproces kunnen functioneren. Doarpstún verdient eraan, want alle groenten, bloemen, kruiden worden gereedgemaakt voor de verkoop en er is dan ook een winkel waar alleen donateurs mogen kopen. Je bent al donateur voor 10 euro. Er zijn een kruidentuin en een groentetuin, een rozentuin, boomgaarden en er staan ettelijke kassen. Verder wordt het terrein verhuurd aan scholen, voor trouwerijen, feestjes of voor culturele activiteiten. Er is zelfs een vast podium met tribunes, een

Wouter Splinter laat mij zien hoe hard er gewerkt wordt om kool te snijden die tot zuurkool gemaakt wordt

soort arena, waar het openluchttheater van Snakkerburen zijn jaarlijkse voorstellingen geeft.

Snakkerburen heeft wat dat betreft een heel goede naam opgebouwd; de iepenloftspullen van Snakkerburen behoren tot de top. Dit seizoen speelden ze in juni 'Fijân fan it folk' van de Noorse schrijver Henrik Ibsen. Zeer de moeite waard. Ik kon zelf nog net voor de laatste extra voorstelling een kaartje bemachtigen, want alle acht voorstellingen waren volledig uitverkocht. Een prestatie op zich. Het thema

was actueel: over de aantasting van de kwaliteit van het water. Het gaat over de strijd tussen milieu en economie, tussen democratie met zijn vrije pers en 'de hogere belangen' van de gevestigde orde. Het stuk werd in 1880 geschreven, maar is opvallend actueel. De regie was van Grytha Visser en ook enkele spelers waren echte Snakkerbuursters. De voorstellingen vonden dus allemaal plaats in de Doarpstún. Het decor was al een kunstwerk op zich, alles door de inwoners zelf gemaakt, zelfs het zwembad.

In Snakkerburen er zijn altijd tuinderijen geweest strategisch gelegen pal naast de Dokkumer Ee, waar de grond vruchtbaar was en men de Dokkumer Ee vaak moest baggeren. Het was vanaf 1656 een trekvaart, de verbinding Leeuwarden-Dokkum-Groningen. Op deze plek is er altijd een tuinderij geweest. Met druivenkassen, waarvan de opbrengst speciaal naar Engeland werd afgevoerd, aldus Ankie. Er lag een smal spoorlijntje met een lorry die de groenten naar de kade aan de Dokkumer Ee transporteerde. Zo werd Leeuwarden voorzien van groente en fruit. Ik tref hier ook een Brabants echtpaar dat even op het terrasje van de Doarpstún achter een bakje koffie zit. Ze komen hier elk jaar en zijn verrukt van de Doarpstún, en dan Snakkerburen, zo'n uniek plekje in Nederland! Snakkerburen telt 90 woningen en 109 adressen. De gemiddelde WOZ-waarde ligt op € 353.000,00 en dat is betrekkelijk hoog. Het woont er ook schitterend, aan de Dokkumer Ee met een oorspronkelijk jaagpad voor de deur. Tot 1975 was het nog een officieel weggetje, maar of je er altijd goed langs kon komen? Nu is het een wandelpad en kun je genieten van het uitzicht over het water, van de markante huizen en van de recreatievaart.

25 jaar
liwwadders
DE ONTEGENZEGGELIJKE BESTSELLER:
Het Vrolijke Leven In
Een Provinciehoofdstad

Wie een kleine provincie stad als Leeuwarden en haar inwoners de Liwwadders écht wil leren kennen kan niet om dit boek heen. Vrolijke teksten omlijst met tientallen foto's van Simon van der Woude en illustraties van Anton Feddema.

ONZE SERIE OVER LEEUWARDER DORPEN: SNAKKERBUREN

De Sevenster was een kroeg met bovenzaal en tussen 1920-1962 een alcoholvrij café

Iedereen heeft een steigertje, vaak met bootje en een terrasje voor de deur. Snakkerburen kent eigenlijk twee straten: Oan'e Dyk en Oan'e Ie, met wat steegjes die het geheel nog idyllischer maken. Er zijn 30 bedrijfsvestigingen. Dat was eertijds wel meer, want Snakkerburen was synoniem voor bedrijvigheid. Er wonen nu hoofdzakelijk ouderen boven de 65 jaar, namelijk zo'n 55 in aantal.

Ik slenter langs de Oan'e Ie, de prachtige panden en oude gevels en de bootjes die op deze warme middag voorbijkwamen maken het beeld van Snakkerburen compleet. Een kerk ontbreekt, ook daarin is het dorp uniek. De oude herberg kun je niet over het hoofd zien, deze staat op een markante plek aan het begin van Snakkerburen waar Oan'e Ie en Oan'e Dyk samenkomen. Het betreft de oude herberg De Sevenster, op Kastleinshoeke. Het is een rijksmonument en dateert van 1649 (er zijn totaal vier rijksmonumenten). Het was een kroeg met bovenzaal en tussen 1920-1962 een alcoholvrij café.

Ik loop verder de Oan'e Dyk op en ik zie een echtpaar tevreden voor hun huis zitten. Ik nodig mezelf maar uit en word meteen een warm welkom geheten. Het blijken Henk en Aleida Dillerop te zijn. Na een rondje fietsen wilden even onder hun zonnescherm wat drinken. Henk Dillerop was in zijn werkzame leven directeur van de gevangenis in Leeuwarden. Daarvoor werkte hij bij de politie. Ze woonden altijd naar volle tevredenheid in het centrum van Leeuwarden in een mooi grachtenpand. Maar hun schoondochter wees hen er eens op dat er een mooi huis in Snakkerburen te koop stond, ze keken toen even en waren meteen verkocht. Dat is al weer vijf jaar geleden. Ze wonen hier naar volle tevredenheid. Voor hun huis is de Dokkumer Ee en achter hebben ze een mooie tuin met zitjes Oan'e Dyk. Het huis is tamelijk groot. Nu zit Henk al in het bestuur van de Doarpstún.

Hier is het elke dag vakantie, geen dag spijt gehad, zegt Aleida, een echte Liwwadder. Zij stelt boeketten samen in de Doarpstún en ja, het is hier één grote mienskip die met elkaar veel tot stand brengt. Hier wonen allemaal bekenden, maar wat opvalt zegt Henk: het zijn allemaal creatieve geesten: Arjen Rusticus (De Walrus), Marja Boonstra (tot voor kort LC-journalist en internetdetective), Sido Martens (musicus, zanger), Klaas Zwart (politicus) en Sjoukje Jager-Zwart (projectleider Afûk), en niet te vergeten Jildou Talman, musicus en dirigent, die voor veel koren staat en heeft gestaan, ook bekend vanwege haar 'Klaagkoor'. Zij verzorgt de dorpsapp. Ik mag Piter Zwart niet overslaan, hij is in 2024 op 60-jarige leeftijd overleden maar deed veel voor Snakkerburen (o.a. Ienpen-loftspul); een echte cultuurman, werkzaam bij Omrop Fryslân en bij het Noord Nederlands Orkest.

Er was hier een sterke rode (socialistische) beweging in Snakkerburen, aldus Henk. Rood en blauw (blauwe knoop, beweging tegen de drank). Maar toch waren hier ooit vier cafés. Hij is druk bezig met de laatste loodjes voor zijn boek, dat eind september uitkomt: Moord en ander ongemak in Leeuwarden, 1975-2015. Zo'n 60 moorden in die periode worden in het boek nader belicht.

Henk brengt mij vervolgens naar Jan Hessel Kooij, de dorps historicus kun je wel zeggen. Ik mag meteen komen en we gaan buiten in zijn prachtige verborgen tuin even over de historie praten. Er is hier een groep bewoners die hier altijd al gewoond heeft en daar is hij er een van. Zijn oerbeppe woonde er al, evenals de rest van zijn familie. Hijzelf woont nu weer in zijn ouderlijk huis. Hij werkte 48 jaar bij de

belasting en is nu begonnen met het ordenen van het dorpsarchief. Waar Jan Hessel nu zijn tuin heeft, was er oorspronkelijk ook een tuinderij, van Calsbeek en Tromp. Samen met zijn vrouw Judith houdt Jan Hessel de Facebook-pagina van Snakkerburen bij. Ze maken ook filmpjes, zoals over de oud-Snakkerbuurster Jan Calsbeek, in juli honderd jaar geworden. Hij vertelt veel over het oude Snakkerburen. Ook zijn er de verhalen van Jappie Bijlsma en dat soort gesprekken registreert Jan Hessel dan weer. Het is een heel levendige gemeenschap hier, vertelt Jan Hessel. Snakkerburen was een echt dorp met tal van winkels en voorzieningen: twee bakkers, twee slagers, een fietsmaker, een schoenmaker en zelfs een Vivo en een Spar, veel meer dan het naastgelegen dorp Lekkum. Jan Hessel brengt mij ook nog bij andere voormalige tuinderijen. Er zijn nu twee volkstuinten, waar ook mensen uit Leeuwarden stukjes grond verbouwen.

Hij bereidt een boek voor, maar dat is een zware opgave. Het moet allemaal kloppen en er is veel informatie. Verhalen van Snakkerbuursters wil hij bewaren en dan vooral: hoe was de beleving? Zijn er nog bekenden hier geboren? Ja, Folkert van der Woude (1933-2012), een bekende natuurkundige, die ook nog rector magnificus is geweest van de Rijksuniversiteit Groningen. En natuurlijk ook Peter den Oudsten (1951), hier niet geboren maar wel opgegroeid: wethouder, loco-burgemeester van Leeuwarden, voorts burgemeester van Meppel, Enschedé en Groningen en zelfs nog even van Utrecht. En dan zijn vader Bas den Oudsten, een fotojournalist die waardevolle foto's van Leeuwarden gemaakt heeft. De collectie bevindt zich tegenwoordig in het HCL Dan overhandigt

hij mij een spel kaarten: een heus kwartetspel over Snakkerburen! En ik krijg een leuke brochure met een wandelroute door Snakkerburen (ook digitaal). Snakkerburen was heel vroeger arm. Er stonden heel kleine huisjes, de Lange Jammer, waar gezinnen met soms tien kinderen woonden. De inwoners en huizen van Snakkerburen vielen niet onder de jurisdictie van de stad Leeuwarden, of beter gezegd: Snakkerburen viel niet onder de klokslag van de stad. Net als Het Vliet was het een eigenstandige gemeenschap die zich niet aan de stadsregels hoefde te houden. Dat was goed voor de handel. De vier kroegen hadden zo hun eigen regels, tot ergernis van de ondernemers in de stad. Ze werden dan ook niet beschermd of verdedigd door de stad. Tot 1944 viel buurschap/dorp Snakkerburen onder de gemeente Leeuwarderadeel, daarna hoorde het bij Leeuwarden.

Ik loop nog even met Jan Hessel mee naar het Drenkelingenkerkhof, pas in 1873 aangelegd voor onbekenden die verdronken waren en die een rustplaats nodig hadden. Er zijn wel 263 plaatsen. Oorspronkelijk was het bedoeld voor de Snakkerbuursters zelf, maar er stond geen kerk en de inwoners wilden als vanouds in Lekkum begraven worden. Er liggen er maar drie begraven. Tot slot spreek ik nog met Tia van de Velde (Jeugd Dans Op-leiding Fryslân) zij laat mij een fraai boek uit 2018 zien: 'Wij van Snakkerburen', met foto's en teksten over alle inwoners. Ze zegt over Snakkerburen: 'Je kunt hier zijn wie je bent, mensen geven elkaar de ruimte. Het is een geweldige combinatie van buiten de stad wonen en toch in 15 minuten naast de Oudehove kunnen staan. Het is een buurtschap waar verbinding met elkaar en met de omgeving gedragen wordt. Dat zijn mooie uitgangspunten om hier fijn te wonen.'

Bearn Bilker, 18 juli 2026

IEDERE DAG OP
WWW.LIWWADDERS.NL

KOKEN MET KLAAS

(KLAASKASMA@LIVE.NL)

IN BIER GESTOOFDE WORSTJES

Is dit verstandig, dacht ik gisteren toen ik het onderstaande gerecht begon te koken. Het weekend had ik een feestje gehad op mijn favoriete eiland Terschelling en mijn lijf had wel een paar dagen nodig om van alle alcoholische versnaperingen te ontgiften.

Maar aangezien ik meestal kook met de ingrediënten die ik op dat moment in huis heb en er gezegd wordt dat alcohol tijdens het koken vervliegt, besloot ik toch maar door te zetten. Buiten regende het en in mijn hart ook een beetje want ik had heimwee naar het eiland waar ik net geweest was.

INGREDIËNTEN VOOR 4 PERSONEN:

- 2 eetlepels olijfolie
- 8 saucijzen
- 1 ui, in dunne halve ringen gesneden
- 1 flesje pils
- 600 gram geschilden en gehalveerde krielaardappeltjes
- zout en peper
- 1 eetlepel balsamicoazijn
- 2 eetlepels gehakte peterselie

BEREIDING:

Verhit 1 eetlepel olijfolie in een grote pan met een dikke bodem. Bak hierin de saucijzen rondom bruin. Voeg de uienringen toe en bak deze mee tot ze zacht zijn.

Voeg het bier, de krielaardappeltjes en een halve liter water toe. Breng die op smaak met peper en zout. Laat alles zachtjes koken tot de aardappeltjes gaar zijn.

Roer in een grote kom 1 eetlepel olijfolie, de balsamicoazijn en de gehakte peterselie door elkaar. Haal de saucijzen uit de pan en leg ze op een schaal. Schep met een schuimspaan de aardappeltjes uit het vocht en schep ze in de kom met de dressing. Schep alles door elkaar. Kook ondertussen het stoofvocht in tot er ongeveer 2.5 deciliter over is. Leg de saucijzen erin en verwarm ze opnieuw in deze saus.

Leg de saucijzen op een schaal. Leg de krielaardappeltjes eraan. Giet de helft van de saus over de saucijzen en serveer de tweede helft erbij in een kommetje.

VAN DER VELDE BOEKEN

Nieuwestad 57-59
8911 CJ Leeuwarden
0582132360

www.boekhandelvandervelde.nl

WIE CONTROLEERT EIGENLIJK DE CONTROLEURS?

Door Ben Stegeman

Veertienduizend keer werd de kas van het Centraal Justitieel Incassobureau vorig jaar door de gemeente Leeuwarden gespekt dankzij een rits slimme camera's in de autoluwe binnenstad. Een indrukwekkend getal, goed voor miljoenen aan automatische inkomsten van elk 140 euro per overtreding voor het negeren van een gesloten verklaring. Alsof er een onvermoeibaar legioen aan streng toezienende handhavers dag en nacht door de historische straten heeft gereden. Maar schijn bedriegt. Het zijn geen mensenogen die de overtredingen vastleggen; het is koude, geautomatiseerde technologie. En op het Ruiterskwartier nemen de overtredingen gelukkig af. Maar wie controleert eigenlijk de controleurs?

De gemeente Leeuwarden blaast hoog van de toren met termen als privacywaarborgen en een keurig afgetikte Data Protection Impact Assessment (DPIA). Zo'n zogeheten gegevensbeschermingseffectbeoordeling moet op papier bewijzen dat de privacyrisico's vooraf netjes zijn afgedekt. De gemeen-

Hoe Leeuwarden zonder audit trail boetes uitdeelt

te zweert bij hoog en laag dat er ergens aan een beeldscherm een menselijke Buitengewoon Opsporingsambtenaar op een knop drukt voordat die boete op de mat valt. Maar wie ook maar een greintje verstand heeft van de praktijk van algoritmische besluitvorming, weet hoe hol die belofte klinkt.

Wie de technische motorkap optilt van dit soort gemeentelijke handhavingssystemen, stuit op een angstaanjagende leegte: er is geen sprake van een sluitende, onveranderlijke audit trail. Een digitaal spoor dat onomstotelijk vastlegt hoe het algoritme van de ANPR-camera precies tot zijn conclusie kwam, welke datakoppeling er werd geraadpleegd, en wat de exacte grondslag was van de uiteindelijke beslissing.

Het is een digitale zwarte doos. En dat is precies waar de schoen wringt, nu de Europese AI Act volledig van kracht is en bestuurders met vuur spelen.

Voor systemen die door de overheid worden ingezet voor wetshandhaving gelden de allerhoogste risicoclassificaties. Een geautomatiseerd boetesysteem dat diep ingrijpt in de rechtspositie van de burger mag geen rammelende administratie achter de schermen hebben. Als zo'n automatische prent wordt aangevochten in een juridische procedure, moet de hele keten van besluitvorming waterdicht en traceerbaar zijn. Ontbreekt die audit trail, dan is het hele fundament onder zo'n zorgvuldig opgestelde DPIA niets meer dan een theoretische illusie.

Daarmee lopen de lokale bestuurders een levensgroot financieel en bestuurlijk risico. Wie als overheid hoog-risico AI inzet zonder aan de keiharde conformiteitseisen van de Europese wetgever te voldoen, licht zich rot om de inkomsten van 14.000 boetes, maar vergeet dat de EU AI Act sancties uitdeelt waar je u tegen zegt.

We hebben het dan niet over een simpel Mulder-tariefje voor de burger, maar over astronomische Europese boetes die kunnen oplopen tot maar liefst 35 miljoen euro voor het negeren van de strikte regels rondom risicovolle systemen.

Je deelt wel sancties uit met de snelheid van het licht en vult de gemeentekas, maar je zet de poorten breed open voor een Brusselse strafmaat die de begroting in één klap decimeert. De oplossing ligt voor het oprapen in de vorm van strakke compliance-frameworks en risico-platforms die transparantie en logboekvorming garanderen.

Maar zolang bestuurders in Leeuwarden liever varen op de gladde verkooppraatjes van leveranciers van dichte software en een afgetekende DPIA verwarren met daadwerkelijke controle, spelen ze een roekeloos spel met de rechtsstaat én de gemeentelijke portemonnee. De boetes stromen binnen, maar de rechtszekerheid lekt weg. Wie blind vertrouwt op een algoritme zonder logboek, graaft vroeg of laat zijn eigen juridische graf.

Wassen wanneer het jou uitkomt!

ZELFSERVICE WASSERETTE

**ELKE DAG GEOPEND
08:00 - 21:00 UUR**

**NOORDVLIET 305
BILGAARDPASSAGE 89**

WASSERVICE LEEUWARDEN *als het om uw was draait*

IN LIWWADDERS EN OP LIWWADDERS.NL LEES JE DE KOMENDE MAANDEN RECENSIES VAN CONCERTEN IN LEEUWARDEN EN OMSTREKEN

INTERACTIEVE RECENSIE VAN AGNESE VALMAGGIA

I NEVER LIE

Op 24 september om 20:30 voert drummer en componist Agnese Valmaggia haar solovoorstelling I Never Lie uit in Podium Explore in Leeuwarden. Liwwadders is erbij en in het oktobernummer doen Elisa van Kesteren en Michele Pazzini, beide musici, verslag van het concert.

OP LIWWADDERS.NL KUN JE MEEPRATEN OVER DE VOORSTELLING. Zit je met vragen over het concert of over muziek in het algemeen die niemand echt goed kan beantwoorden? Spaar die dan op en houd de website (vanaf half oktober) in de gaten!

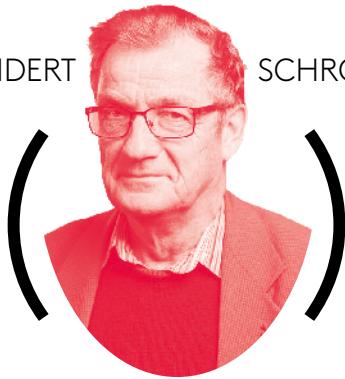
Thuisopticiens
Friesland

UW OPTICIEN AAN HUIS

Voor een afspraak of meer informatie belt u met 0518-850125 of kijk op de website: www.thuisopticiensfriesland.nl

Topografy

MEINDERT SCHROOR

Al sins eind mei loopt, of beter staat en leit, in ut Historisch Centrum Leeuwarden (HCL) de tentoanstelling **Nooit gebouwd Leeuwarden**. Ut geeft un fassinearend beeld fan bouwplanen en ontwerpen dy’t nooit útfoerd binne.

Un keur fan makettes, bouwtekeningen, sketsen, plattegronnen en noem se mar op geeft un moai oversicht fan wat dur soa-al bedocht is an arsjitektuur en stedelek ontwerp. Nyt allenech inne laaste desennia, mar oek in en fral over ut ferre ferleden. Een fanne oudste ontwerpen is feitleks un fantasyrike blik oppe sestiente eeuw fan Otto Stoelinga. Dy boude inne jaren 1980 un makette fanne Sint Vituskerk met syn toren de Oldehove sôas dy, foltoaid en al, dur útsiën hewwe sù at se ut geheel destyds foltoaid hadden. Foorbeeld foor de Oldehove was de toren fan Freiburg im Breisgau (foor de lui dy’t allenech mar oppe tomtom kieke: dat leit sestech kilometer boven Basel wat wear in Switzerland leit). Dizze kathedraal (Freiburger Münster) het un openwerkte spits dy’t trouwes in Stoelinga’s Oldehove dichtset is. Dat ut echt un open spits is hew ik met eigen ogen anskouwe kunnen, oppe ruch lëggend en in de segenrike tiid fan fer foor ut geesten fantasydoadende internet. Ik bin oait – we skrieve 1972, seventien jaar jong, oppe grêns fan HBS en universiteit – oppe teruchreis met skoalgenoaten fan un week Taizé fia Switzerland en Dútsland onder leiding fan predikanten in opleiding Jan Hofstra (b.m.) en Doekele de Boer in Freiburg weest. Met oans diploma op sak wudden wy destyds as jonge honnen even inne stad loslaten en ik liep fut op dy hoge toren af: baken tussen Swarte Woud en Vogezen. Op ‘n kaart met un feulstente kleine skaal één op één miljoën probearde ik dan dorpen inne omgeving te onderskeiden. Los fan dat dy toren noait ôfboud is was de Liwwadder kathedraal heel wat minder spektakulêr as dat Stoelinga oans love late wú. Deurdatt-y al fut fersakte kon de toren nyt teugen de kerk anbouwd wudde. Ut was op in soart fan Pisa in ut klein útdraaid as de kerk in 1595 nyt deur un harde wyn inwaaide en allenech de muren staan bleven dy’t se in 1706 dan oek fedder ôfbroken hewwe. En se staat oanse goeie ouwe Oldehove al drie eeuwen ferweesd op un plein dat feitleks gien plein is.

Freiburg im Breisgau: later reden we dur met frou en kiendes meest langs op wech naar Valais/Wallis of de Jura en passearden we al deurridend op afstand ut andere (Switserse) Fribourg/Freiburg dat oek ‘n groate, mar nyt half se moaie kathedraal het, mar wel un geweldech, deur un landgenoat útbaat antiquariaat (Harteveld). Ik had op myn seventiende fansels gien sent te makken. Mar myn fraach was en is noch altyd helder: wat leit dêr en hoe

hyt dat. Dat was hobbelend inne bus op wech na Taizé gyn sinekuere. Ik had de blauwe oversichtskaart 1 op 1 miljoën fan

Frankryk (foor de liefhebber: France grandes routes nr. 989 út 1966) en drie gele deelkaarten (no. 53 Arras-Charleville-Mézières, waar oek un stuk België op stond, no. 69 Bourges-Mâcon waar in fak 19 Taizé op te finen is en no. 70 Beaune-Evian) à fl. 2,25 per stuk. Ik wudde fut beskimpt om dy kaarten toen wij oppe Ouwe Feemerk inne bus staptten: ‘komt hij wear an met sien kaarten’. Mar intussen waren we noch nyt de grêns over of ik wudde bestookt met fragen waarof dat we inmiddels waren. Dat was un poepetoer want de kleine 500 kilometer tussen Charleville en Nuits-Saint Georges reden we wat mij betreft in se goêd as ‘uncharted territory’ deur de (slag)velden van Champagne, langs de Catalaunische Velden (bekend fanne slach teugen Attila in AD/CE 451, fan Catalauni, alias Châlons-sur-Marne wat toen noch gewoan Châlons hite) langs prachtige Boergondische steden as Langres en Dijon, Chalon-sur-Saône (dizze sonder kapke) na Taizé dat flak by ut beroemde Cluny leit. Ut echte bútenlandgefoel begon foor my al eerder toen we ut Maasdal bij Namen inreden richting Dinant. Langs de kronkelende rivier met syn steile rotswanden útslepen in de gloaiende flakte dy Condroz hiet en met 26 kilometer lengte hast de fisuele kontrapunt fan myn eigen levensas Harlingen-Liwwadden, mar foor my fral oek ut hart fan West-Europa. Feul later ontdekte ik dat jou met ut reissjênre un fermogen ferdiene kanne: Nooteboom, Mak en nou Freriks en Van Rossem en wie al nyt, waar fooral de grize golf waar ik oek toe behoar met bediënd wudt. Ik hew noait de behoefte had om sukke ervaringen an ut papier toe te fertrouwen. Jou kanne dy senten beter in goeie dosenten, goêd onderwys, boeken, kaarten en atlassen steke. Kieke en siën bin twee ferskillende dingen en soa-as un oude dame my oait op ut perron fan Royal Tunbridge Wells ferdútste: ‘Geographers travel by mind’. ‘And maps’ sù ik deran toefoege wille. Intussen helpt de deur Tom Sandijck bedochte en deur Pieter van der Ende in elkaar sette tentoanstelling jou om se nou en dan met andere ogen naar oanse stad te siën. Noch leuker is jou eigen stad te siën deur de bril fan anderen. Ut HCL het op syn website ferskillende útspraken fan freemden (mar oek eigen) over Liwwadden fersameld. Inne loop fanne tiid hew ik dur ferskillende bijsprokkele kunnen.

At je nyt wete waar je wech komme hoe kanne je dan ut andere beoardele en derfan geniete. Ut is presys een fanne redenen waarom ik oanse stadstaal, ut Liwwadders nimmer afsworen hew en ut noch altyd praat en dur sùver in denk. Ut blijft leuk om hore te kunnen wêr’t een wech komt. Alles in één systeem stoppe? Allenech mar convenience/gemak. Gien ruk an.

• • •
‘Er worden bij jullie geen zoete broodjes gebakken. Ga zo door.’
Joke Bustra-Jorna in snackbar De Lorentz

Goutum is vriendelijk als je meedoet en bitterballen eet

Door Andries Veldman

Wat moet ik nu?’ Dat vroeg Fabio Andreatta (37) zich zo’n twaalf jaar geleden af, starend naar zijn computerscherm, na een aantal studies te hebben afgerond waaronder informatietechnologie. Dat de Zwitser met de Italiaanse naam via Terschelling in Goutum terecht zou komen en hier naar alle tevredenheid een huisje-boompje-beestje zou gaan leiden had hij zich toen niet voor kunnen stellen. ‘Goutum is vriendelijk als je meedoet en bitterballen eet.’

Quarter life crisis

‘Na het afronden van mijn studie was ik op mijn 25ste in een quarter life crisis beland. Ik ging uit met vrienden en lag verder twee weken op de bank. De vraag ‘wat ga ik doen?’ drong zich in volle omvang op. ‘Op een zeilvakantie legden we aan op Terschelling en belandden we in café ‘t Zwaantje. Daar raakte ik aan de praat met een schipper en vroeg hem na een paar biertjes: als ik ooit zeeman zou willen worden, wat moet ik dan doen? Twee, drie jaar later, in die quarter life crisis, schoot dat gesprek me weer te binnen. Ik zocht hem op Facebook op en stelde hem opnieuw mijn vraag. Het antwoord kwam per ommekeer: kom maar naar Harlingen.’

Noordvaarder

Kort hierna stapte Andreatta aan boord van de tweemastklipper De Noordvaarder, voor een jaar dacht hij. ‘Het werden er vier en na een jaar wilde ik het monsterboekje bemachtigen: het bewijs dat je een volleerd zeeman, oftewel matroos bent. Ik volgde de opleiding in Enkhuizen. Ik heb op die schepen meer geleerd over leiderschap, risico’s en besluitvorming dan in welk klaslokaal of vergaderzaal dan ook.’

‘Ik heb op die schepen meer geleerd dan in welk klaslokaal of vergaderzaal dan ook’

Nespresso

Voor die tijd pakte de webdesigner en specialist digitale marketing als zzp’er allerlei klussen aan. Zo werkte hij voor uitzendbureaus en voor de mondiale speler Bake in Singapore en met gerenommeerde merken als Lego, Coop en Nespresso. Dat beviel uiteindelijk maar matig. Op slechts 20-jarige leeftijd richtte hij zijn eerste bedrijf op – een onderneming in maatpakken – dat hij succesvol uitbouwde tot een omzet met zeven cijfers voordat hij die strategisch verkocht. Dit vroege ondernemerssucces leerde hem de basisprincipes van het opzetten, opschalen en verkopen van bedrijven.

Concurrerende markt

‘Anderhalf jaar heb ik in een enorm concurrerende markt gezeten, waar ik ontdekte dat persoonlijk contact met de opdrachtgever een pre is om aan te voelen wat iemand wil. Je moet elkaar leren kennen, elkaars taal spreken en kennis nemen van cultuurverschillen. Om goed werk af te leveren is een afstand van 100 kilometer dan het maximum.’

StudioFab

Een opdrachtgever als Nespresso klinkt dan wel prestigieus, maar is het ontwerpen van de webshop voor de verkoop van ossenwit, kaas en worst voor Marianne

Schuring uit Oudehaske van minder belang? Voor Fabio Andreatta, die met zijn onderneming StudioFab vanuit Goutum aan de weg timmert, geldt dat allerm minst. Op zijn weblog schrijft hij: mijn klanten zijn yogaleraren, fotografen, consultants, restaurants en kleine winkels: echte mensen die echte bedrijven opbouwen en gewoon een geweldige website nodig hebben zonder de hoge kosten van een bureau.

Bier uit plastic glazen

‘Ik hou van die boerenculturen. We waren bij een feest in Alde Leije. Dat feest bestond uit het drinken van bier uit plastic glazen, slechte muziek en het vertellen van bekende verhalen. Een beetje simpel, maar prachtig. Ik hou daarvan. Mijn familie emigreerde van Italië naar

**Veilig én goed
zichtbaar de
weg op!**

AXA BIKE

DWN30
verlichtingsset
40.95

AXA

Urban-I 3.0
signal helm
99.95

AXA

Airkompressor
Compact 10.0
vloerpomp
34.95

standaard **superservice**

**Allemaal inbegrepen
bij je nieuwe fiets.**

- Altijd inruil mogelijkheden.
- Altijd een leenfiets.
- Vijf jaar dealergarantie op e-bikes.
- En: nog veel meer!

*Nieuw: achterrijzen, vraag naar de mogelijkheden
**niet van toepassing op e-bikes.

!!IEDERE DAG VERS NIEUWS!!

LEES DE LAATSTE BERICHTEN OP WWW.LIWWADDERS.NL

- EIGEN HUIS: TWEEDE KAMER: STEL GRENS AAN STIJGING ENERGIEREKENING**
- TEKORT SOCIAAL ADVOCATEN ZET RECHTSBESCHERMING ONDER DRUK**
- ALLEEN AL VOOR ONZE YOGAJUF ZOU JE JE MOETEN AANMELDEN BIJ SOCIËTEIT DE REMISE**
- MEER THUISZORG VRAAGT OM WONINGEN EN BUURTEN DIE HIEROP AANSLUITEN**
- TREINBOTSING OP KOMST – VOORBESCHOUWING PRINSJESDAG 2026**
- MYTHEVORMING EN VERGANKELIJKHEID: BKB HEEFT WEL WAT WEG VAN DE PVDA**
- KLEIN CORONANIEUWS EN ANDERE ZAKEN – BAKKER UW SLAGER NU DEFINITIEF VOORBIJ – SLAGER HAYE GLAS OVERLEDEN – CAFÉ DE SPOEK STOPT – WEER AFVALPUINHOOP OP RUITERSKWARTIER – SJONNIE FLEURT SINT ANTHONYGASTHUIS OP**

BIKE Totaal | MIENT DE VRIES

Pier Panderstraat 1
8913 CH Leeuwarden

Westende 1a
9079 LH St. Jacobiparochie

088 654 33 22
biketotaalmientdevries.nl

WEIDUMERHOUT IS MEER DAN EEN RESTAURANT

Hoi, ik ben Christophe Meijer. Van mij hoor je niet zo vaak iets. Maar in deze zomervakantie vind ik het leuk om zelf wat te vertellen.

SOMS VRAAG IK ME AF: WAT IS RESTAURANT WEIDUMERHOUT EIGENLIJK?

Natuurlijk kun je zeggen: een plek waar mensen komen eten. Dat klopt ook. Maar volgens mij is het meer dan dat.

SELFERVICE-HUISKAMER

We liggen prachtig in de Friese natuur. Maar ook afgelegen in een dunbevolkte provincie. Bedrijfsmatig zou je dan zeggen: op rustige dagen moet de tent dicht. En het klopt ook dat we dan geen bediening kunnen neerzetten.

TOCH KIEZEN WE VOOR EEN SELFERVICE-HUISKAMER

Ik vind het mooi dat fietsers, opa's en oma's met de kleinkinderen gewoon even kunnen binnenlopen. Een kop koffie pakken, misschien een stuk appeltaart, even zitten en weer verder. De toeristische Elfstedenfietsers vinden het ook top.

STEUN VOOR LOKALE LEVERANCIERS

We zouden alles bij de groothandel kunnen bestellen. Daar is helemaal niets mis mee. Toch rijdt onze chef-kok Yoran liever zelf naar Yn'e Sinne Farm in Jirnsum om te kijken wat er net van het land komt. En Ale de Jager uit Reduzum brengt zelf zijn paling, snoekbaars en rivierkreeft. Dat kost meer tijd. Maar zo ken je de mensen achter het product.

KRITISCHE E-MAIL

Over eten heeft iedereen een mening. Gelukkig is die meestal positief. Maar af en toe krijg ik een kritische e-mail. Laatst over het stuk dat we eerder in Liwwadders schreven, over het Asterix en Obelix-gevoel van WeidumerHout. Het simpelst zou zijn om zo'n reactie weg te gooien. Maar als iemand de moeite neemt om te mailen, neem ik ook de moeite om te reageren. De schrijfster was zo verrast dat er een persoonlijk antwoord van mij kwam, dat ze daarna zelf een ingezonden stuk naar een bekende Friese krant stuurde. Daarin schreef ze:

'Lof voor dit restaurant... dat communicatief de menselijke maat hanteert en gewoon een inhoudelijk, uitgebreid, persoonlijk antwoord geeft op een kritische mail. Kom daar nog maar eens om...'

GROEPEN UIT DE BUURT

En zo zie je dat je meer bent dan een restaurant. We zijn ook de plek waar mensen herinneringen maken. Met een bruiloft, verjaardag of ander feest. Juist daarom merken we dat steeds meer groepen uit de buurt naar ons toekomen.

OPLOSSINGEN VOOR PFAS-VERVUILING BIJ VliegBASIS LEEUWARDEN Blijven in NEVELEN GEHULD

Van een medewerker • Beeld Anton Feddema

De VVD-fractie in de Leeuwarder gemeenteraad heeft diverse vragen gesteld over de PFAS-vervuiling op en rond de vliegbasis. De vragen dateren van juni 2026 en worden nu eindelijk beantwoord. De vragen richtten zich vooral op de problematiek van hekkelspecie.

Ben W komen met een globale raming van kosten. Die zouden naar verwachting voor het gehele gebied 900.000 euro per jaar bedragen. Hiervan komt circa 400.000 euro voor rekening van de gemeente, maar de gemeente vindt dat de staat die kosten moet vergoeden. De kosten kunnen variëren, afhankelijk van de verwerkingsmethode. B en W noemen een bedrag van circa 35 euro per ton voor verwerking in een grondwal tot bijvoorbeeld circa 700 euro per ton voor verbranding.

Daarbij is uit onderzoek gebleken dat 'na hekkelen in 2025 wederom PFAS is aangetroffen in de 'nieuwe' hekkelspecie'. Uitstel van onderhoud kan ook niet, want 'zonder regulier onderhoud aan de sloten functioneert de waterhuishouding in het gebied niet meer'.

De gemeente deelt nu ook mee dat zij van plan is om samen met Wetterskip Fryslân een pilot te starten naar mogelijke verwerkingsmethoden.

De voorbereiding daarvan is reeds gestart. Maar, zo lezen we: 'Aangezien hiervoor wet- en regelgeving moet worden aangepast en beleid moet worden opgesteld, is de verwachting dat een structurele oplossing in 2030 wordt verwacht.'

U leest het goed, de verwachting is dat een oplossing wordt verwacht.

Bij wie de rekening voor de hoogoplopende kosten terecht gaat komen blijkt nog steeds onderwerp van discussie. B en W zeggen uit te gaan van het principe dat de vervuiler betaalt. De gemeente heeft de staat der Nederlanden formeel aansprakelijk gesteld voor de schade. B en W schrijven op dit punt dat wordt geprobeerd om 'in overleg tot een oplossing te komen'. Het is niet de eerste keer dat dit antwoord wordt gegeven.

Conclusie van Liwwadders:

De ontwikkelingen zijn weinig duidelijk, er is steeds sprake van uitstel, zoals bij het al enkele malen aangekondigde Plan van Aanpak van de gemeente, en de kosten blijven de pan uitrijzen. Het wordt tijd voor een uitgebreidere verantwoording van B en W aan de gemeenteraad waarin aan de orde komt wat er tot op heden is gedaan, welke resultaten dat heeft opgeleverd en wat er in de toekomst nog te wachten staat. Nu blijft het bij hap-snapinformatie. Hoe het blijkbaar moeizaam verlopende overleg met het rijk (Staat der Nederlanden) in elkaar steekt mag eindelijk ook wel eens op een begrijpelijke wijze uit de doeken worden gedaan. De antwoorden blijven op dit punt erg summier.

het Duitstalige deel van Zwitserland naar een gebied, dat als je de bergen wegdenkt, grote overeenkomsten heeft met Friesland. Wij noemden ons gebied het platteland en de culturele overeenkomsten met Friesland zijn wonderbaarlijk groot. Een tikje conservatief gegroepeerd met altijd zicht op een kerk.'

Bruine vloot

Voor de bruine zeilvloot ontwikkelde Fabio Andreatta diverse websites (bijvoorbeeld Josefen en Minerva Zeilreizen), waarbij hij bij het basisonwerp gebruik maakt van kunstmatige intelligentie. Daarna kunnen persoonlijke en of zakelijke wensen worden toegepast. Op die manier blijft een professionele website of webshop betaalbaar. Want hoewel de bruine vloot omgeven is met romantische begrippen als passie, is het in de basis varende armoede. 'Ze hebben met een aantal fatale ongelukken stevige klappen gehad. Ik voer op een paar honderd meter afstand van een daarvan.'

Bitcoin Friesland

Met een compagnon uit Heerenveen is Andreatta initiatiefnemer van Bitcoin Friesland. 'In Zwitserland is goud echt een ding. Als ik hier over bitcoin begin, word ik al snel weggezet als wappie. Terwijl menigeen niet in de gaten heeft dat zijn geld door de inflatie steeds minder waard wordt.' Volgens Andreatta is waakzaamheid geboden en dergelijke vraagstukken worden dan ook behandeld tijdens bijeenkomsten van Bitcoin Friesland. Maar tegelijkertijd zegt hij: 'Als Larry Fink als topman van superinvesteerder BlackRock meespeelt, dan zegt dat wel iets.' Zijn boodschap: wees kritisch op jouw bank.

Papieren krant

Maar ondanks alle digitale kennis en specialistische marketing know-how stuurde Fabio een mailtje naar een papieren krant om aandacht voor zijn onderneming te vragen. Een papieren krant! 'Ik lees Liwwadders met plezier, juist omdat jullie de verhalen achter de mensen in en om Leeuwarden vertellen. Daarom leek het me aardig er zelf eentje aan te bieden. Ik ben heel lang onrustig geweest. Ik zie nu de waarde in van huisje-boompje-beestje, een vrouw werkzaam in de ggz met het derde kind op komst en een fantastische schoonfamilie. Goutum geeft rust. In negen minuten ben je op de fiets in het centrum van Leeuwarden. Het is supermooi als je alles op de fiets kunt doen. Als je meedoet in het dorp ontmoet je vriendelijkheid.'

* **BEZOEK DAGELIJKS ONZE WEBSITE **LIWWADDERS.NL****
VOOR HET FIJNE LIWWADDER NIEUWS
Al 27 jaar iedere dag verse berichten

* Bakker uw Slager, jarenlang de be-roemde kreet van de slager in de Sint Jacobsstraat, gaat de boel verkopen. De taartenwinkel was de laatste huurder van **RENÉ BAKKER**. Hij heeft zijn pand nu te koop gezet voor 525.000 euro. Buurman café Spoekepôlle, oftewel De Spoeck, stopt er ook mee. In 1980 startten **JAN VISSER** en de gebroeders **GERLOF** en **PAUL WOUTERS** hier hun moderne en mooi aangeklede café. Palmen en laaghangende lampen, dat werk. Er wordt nog een reünie georganiseerd.

* Nog meer slagersnieuws: **HAYE GLAS** is overleden. Hij was de tweede in de slagersdynastie Glas. De slagerij begon in 1932 in de Oosterstraat en verhuisden daarna naar de Nieuwe Hollanderdijk (nu De Basuin). Het pand kwam in de jaren tachtig prominent in het nieuws toen bleek dat gemeentebtenaar **GABE YNTEMA** had meegetekend met de

verbouwing en dat terwijl de buurt erop tegen was. **JOS GLAS** en **ZOON JEROEN** zetten de slagerijen professioneel voort op bedrijventerrein De Hemrik.

* Morgenmiddag (vrijdag) moet ik bij de afscheidsreceptie van burgemeester **BUMA** even in actie komen, dat ben ik aan mijn stand verplicht. Dat vertelde actievoerder en binnenstadsbewoner **TJERK DE HAAN** gistermiddag bij de stationskapper. Eerder dook De Haan al op met een mini-protestbordje bij de installatie van burgemeester **DALES**. Vanmiddag is hij voorzien van een fris kapsel present bij de Grote Kerk. Bij het Elisabethklooster, waar hij woont, is overigens weer van alles aan de hand. ‘Daar hebben ze weer iemand ingestopt die het prettig wonen in de buurt verstiert’, aldus de actievoerder.

* Het Sint Anthonygasthuis krijgt een nieuwe bewoner, en niet zomaar een. Over enkele maanden betreft **SJONNIE** van café De Pastorie hier een woning. Dat zal de boel daar zeker opfleuren, zo wordt verwacht. Bij het gasthuis horen strenge regels en dat komt omdat de voogden de voorziening als hun eigendom beschouwen. Dat merkte de vrijwilliger **IZAAK AZOULAY** van de boekenpassage in de Sint Jacobsstraat onlangs toen hij nietsvermoedend op een bankje in de tuin ging zitten. Dat was niet de bedoeling. Al snel klonk het: woont u hier? Alles behalve gezellig, vond Azoulay dat.

* De bierprijs is gezakt! Dat lezen we niet vaak, maar bij het **ORANJE BIER-HUIS** is de bierprijs van een vaasje (Amsterdammer) verlaagd van 3,50 naar 3,25 per glas. Op naar het Oranje Bierhuis!

* Waar moet ik beginnen? Die verzuchting was vanmorgen om negen uur te horen op het Ruiterskwartier ter hoogte van het **DE-CAFÉ**. Het was er weer een grote bende. Afval lag over tientallen meters over de weg verspreid. De medewerkers van de Omrin stonden er verslagen bij.

* De Jumbo’s aan de Van Loonstraat en de Canadezenlaan hebben afscheid genomen van visverkoopster **MARGARETH**. Vis van Jis neemt de kraam over. Margareth, die eerder een Joegoslavisch restaurant aan het Zaailand runde (samen met **HENK KOETJE**), was jarenlang een vertrouwd gezicht op de parkeerterreinen van de supers. Ze zet haar werkzaamheden voort in een eethuis in Sint Jacobiparochie. De bezorgers van het Stadsblad Liwwadders vinden het erg jammer dat Margareth vertrokken is. Ze werden bij het bezorgen van een krant altijd getraceerd op een zoute. Nogmaals dank Margareth!

Een donkere avond, een sfeervol verlicht museum.
Tijdens de Museumnacht FRL op zaterdag 26 september opent Natuurmuseum Fryslân de deuren voor het Short Film Festival.
In de serie **De natuur van nu** zie je drie verrassende documentaires.
NATUURMUSEUMFRYSLAN.NL

SHORT FILM FESTIVAL

◀ **VIERKANT VELDWERK** ▲ **LIEVELINGSBOOM** ▶ **OVER HET WILDROOSTER**

IN NATUURMUSEUM FRYSLÂN

VIERKANT VELDWERK DOOR OKKI POORTVLIET

Milah van Zuilen, beeldend kunstenaar en bos-ecoloog in opleiding, werkt met maar één vorm: het vierkant. Milah's focus op dit figuur, gecreëerd door de mens, is haar manier om te onderzoeken hoe wij de natuur naar onze hand zetten. Vierkant Veldwerk is gefilmd in het Tsjechische Boheemse Woud en in de betonnen vierkante wereld van Barendrecht, Nederland.

LIEVELINGSBOOM DOOR TOM TIEMAN

‘Wie een boom ziet, ziet het leven’, aldus boomverzorgers- en -liefhebbers Bert Plaat. Overal staan monumentale of bijzondere bomen waar mensen een bijzondere band mee hebben. In de documentaire Lieveingsboom gaat regisseur Tom Tieman met Bert Plaat van de Bomenstichting op pad langs zulke speciale bomen in de provincie Groningen.

OVER HET WILDROOSTER DOOR OKKI POORTVLIET

In Over het Wildrooster kijk en luister je naar Robert, Rinke en Ytzen. Drie mensen die elke dag in het bos tussen de dorpen Odoorn en Exloo zijn. Ytzen en Rinke omdat ze midden in het bos wonen, Robert omdat hij elke dag door het bos fietst om bij zijn werk te komen. Alle drie ervaren ze de wereld achter het wildrooster als een andere wereld dan die voor het wildrooster.

SCHELLEN EN SKELETTEN

Tussen de films door dwaal je door de zalen van het museum; langs reusachtige skeletten, exotische schelpen en allerlei andere natuurschatten uit verre landen én van dichtbij. Stap meteen even in de fascinerende wereld van dierenmummies en bewonder gemummificeerde katten, krokodillen, muizen en martels. Tot slot kun je een reis door de onderwaterwereld van Nederland maken.

NEEM JE VRIENDEN MEE EN BELEEF CULTUUR ÉN NATUUR IN EEN VERRASSEND LEUK MUSEUM. ZIEN WE JE OOK?

WAT JE MOET WETEN
LOCATIE: NATUURMUSEUM FRYSLÂN
DATUM EN TIJD: ZATERDAG 26 SEPTEMBER VAN 19.00-23.00 UUR
PROGRAMMA: DOCUMENTAIRESERIE DE NATUUR VAN NU (DE SERIE BEGINT STEEDS OP HET HELE UUR, MAAR JE KUNT BINNENKOMEN WANNEER JE WILT)
SFEER: MUSEUMBEZOEK IN DE AVOND MET FILM
KOSTEN: ENTREE MUSEUM EN SHORT FILM FESTIVAL GRATIS, ONDERWATERSAFATI (4+) VIA DE WEBSITE TE BOEKEN VOOR € 4,- P.P.

PERSBERICHT

FNP STELT AANVULLENDE VRAGEN OVER REGIONALE OPVANG LOCATIE AAN TROELSTRAWEG

Ljouwert, 10 september 2026

De FNP Ljouwert heeft aanvullende schriftelijke vragen gesteld aan het college van burgemeester en wethouders over de Regionale Opvang Locatie (ROL) aan de Mr. P.J. Troelstraweg. Aanleiding zijn de antwoorden van het college op eerdere vragen van de FNP van 23 juli 2026 en het daaropvolgende herstelbesluit en de gewijzigde omgevingsvergunning.

Volgens de FNP geven de antwoorden van het college op meerdere punten onvoldoende of geen duidelijkheid. Vooral de wijze waarop het herstelbesluit tot stand is gekomen, de afspraken met Defensie en het COA, de geluidbelasting en de informatievoorziening/(geen informatievoorziening) aan omwonenden en de gemeenteraad roepen vragen op.

GELUIDBELASTING BAART ZORGEN

Een belangrijk punt voor de FNP is de geluidbelasting op de locatie. In het herstelbesluit wordt uitgegaan van een gecumuleerde geluidbelasting van maximaal 63 dB. Tegelijkertijd wordt het akoestische woon- en leefklimaat volgens de gehanteerde systematiek als "tamelijk slecht" gekwalificeerd.

De FNP wil van het college weten waarom een dergelijk geluidsniveau aanvaardbaar wordt geacht voor maximaal 450 mensen die daar gedurende meerdere jaren kunnen verblijven. Ook vraagt de fractie waarop de conclusie is gebaseerd dat de geluidbelasting vanuit gezondheidsperspectief aanvaardbaar is. Daarnaast zet de FNP vraagtekens bij de redenering dat de locatie vanwege het tijdelijke karakter juridisch niet langer als geluidgevoelig wordt aangemerkt. "Een juridische kwalificatie verandert niets aan de vraag wat langdurige geluidbelasting feitelijk betekent voor mensen die daar wonen," aldus de FNP.

MEER DUIDELIJKHEID OVER AFSPRAKEN EN DOELGROEP

De fractie vraagt het college om alle relevante afspraken met het COA en Defensie inzichtelijk te maken. Daarbij gaat het onder meer om de schriftelijke reactie van Defensie van 10 juni 2026 en afspraken over het toekomstige gebruik van de locatie. Ook wil de FNP duidelijkheid over de daadwerkelijke doelgroep van de opvang. De vergunning sluit het huisvesten van statushouders uit, maar volgens de fractie blijft onduidelijk welke groepen asielzoekers daadwerkelijk op de ROL worden opgevangen en of daarover bindende afspraken met het COA zijn gemaakt.

RAAD MOET VOLLEDIG WORDEN GEÏNFORMEERD

Verder vraagt de FNP om een chronologisch overzicht van de contacten tussen het college, Defensie en het COA vanaf de uitspraak van de rechtbank van 15 januari 2026 tot en met het definitieve herstelbesluit. Ook wordt gevraagd om duidelijkheid over de rectificatie van de omgevingsvergunning. In de eerste publicatie ontbraken volgens het college gebruiksvoorschriften die met Defensie waren afgestemd. De FNP wil weten hoe dit heeft kunnen gebeuren en welke gevolgen dit heeft gehad voor de rechtspositie en informatiepositie van belanghebbenden.

Tot slot vraagt de FNP het college om de gemeenteraad alle relevante onderliggende stukken te verstrekken, waaronder geluidsonderzoeken, juridische adviezen, correspondentie met Defensie en het COA en documenten over de verklaring van geen bedenkingen (VVGB).

FNP-FRACTIE:

"De gemeenteraad moet erop kunnen vertrouwen dat besluiten zorgvuldig, transparant en controleerbaar tot stand komen. Juist bij een locatie waar maximaal 450 mensen gedurende meerdere jaren kunnen verblijven, moet volstrekt duidelijk zijn welke afspraken gelden, welke risico's zijn beoordeeld en hoe de belangen van omwonenden zijn meegewogen. Wij verwachten daarom concrete en volledige antwoorden van het college."

Met vriendelijke groet,
Jan-Willem Tuininga
Fraksjefoarsitter FNP Ljouwert

17

DAGBOEK VAN EEN ONDERKONING

Donderdag

Iedere morgen stap ik goedgehumt uit mijn sponde en zeg vol overtuiging tegen mezelf: Aan de slag! Als onderkoning wil ik uiteraard in de pas lopen zonder mijn zelfstandige positie te verliezen. Mijn schrikbeeld is iemand te worden die de hele dag druk met van alles en nog wat in de weer is geweest om aan het eind van de dag enigszins mismoedig te moeten constateren dat hem bitter weinig uit handen is gekomen.

In mijn nieuwe functie gaat mij dit niet gebeuren. Bovendien is mijn eega er altijd nog die erop toeziet dat er binnen de kaders van onze onvolprezen calvinistische traditie, namelijk het woekeren met onze talenten, resultaat geboekt wordt.

Gelukkig is het aan de Kneuterdijk in het Haagse zeer overzichtelijk, al is de verleiding soms ook groot om onder het geboomte aan het Lange Voorhout bij bodega De Posthoorn een fijne kop koffie te gaan drinken. Al gauw gaan mijn gedachten dan naar de stad die ik de afgelopen jaren heb mogen dienen en waarvan velen nog altijd denken dat ik er nog steeds de scepter zwaai. Misschien had ik mijn nieuwe functie met mijn oude kunnen combineren? Zo ingewikkeld is het besturen niet.

Tijdens mijn afscheidsreceptie mocht ik het ene na het andere compliment in ontvangst nemen. Wat fijn toch om in een kerk allemaal blij gezichten te mogen begroeten en hier en daar een bon mot uit te delen, dit alles muzikaal omlijst door de wonderschone klanken van het Müllerorgel. En ook het Pasveerkorps en het jeugdcircus gaven acte de présence. Heel emblematisch! Is mijn leven niet een groot circus?

Toch kan ik mijzelf nog niet geheel losweken van mijn eerdere verantwoordelijkheden. Zo stond er een stuk in de Leeuwarder Courant over de Veiligheidsregio Fryslân waarin werd opgemerkt dat de lijsten van telefoonnummers van wie er bij rampen en incidenten moeten worden gebeld niet op orde is. Het telefoonnummer in de gemeente Weststellingwerf bleek nog altijd het nummer te bevatten van Gerard van Klaveren,

die al in 2017 afscheid nam. Het kan toch niet zo zijn dat ik straks tijdens mijn werkzaamheden als onderkoning gebeld wordt voor ieder wisselwasje dat er speelt in de gemeente die ik bestuurlijk vaarwel heb gezegd? Moet ik het mezelf aanrekenen dat deze situatie ontstaan is toen ik bij de Veiligheidsregio aan het roer stond? In Friesland vloeit zelden bloed, gelukkig maar. Het is wel slordig dat, ondanks het feit dat we hier eerder op geattendeerd zijn, dit manco nog niet hersteld is. Gelukkig zal mijn opvolger Jannewietske nu maatregelen treffen. Dit moet perfect zijn, zei ze tijdens de vergadering, niet tegenstaande het feit dat ook zijzelf heeft zitten dutten. Straks maar even ons eigen kantoornummer bellen om te horen of het allemaal naar behoren werkt.

'Is mijn leven niet een groot circus?'

Gelukkig zit er in het oplossen van een ander heikel punt schot. De rechtbank van Rotterdam heeft de kwestie van de gebroken stroomkabel opgepakt. Het blijft toch tamelijk onnozel dat een schip met een kraan de stroomvoorziening van de halve stad plat kan leggen. De rechtbank neemt alvast een voorschot op de uitspraak met de mededeling dat gedupeerden er op moeten rekenen gedupeerd te zullen blijven. Duidelijkheid voor alles.

Vrijdag

Af en toe maken gevoelens van somberte zich over mij meester, laat ik daar maar eerlijk over zijn. Dan denk ik aan mijn boek, en de lezing die ik gehouden heb over het thema 'Samen kunnen we meer in verwarde tijden die om richting vragen.' De vraag die nu als een zwaard van Damocles boven mij hangt is dan: wat is er uiteindelijk van al mijn suggesties en raadgevingen terechtgekomen? Confrère Van Agt zei ooit dat we niet meer zijn dan een muggenpoepje in het heelal. Dat gaat wel heel erg ver. Dan zou je het hoofd bij je geboorte al in de schoot kunnen leggen en meteen stoppen met ademen. Zou ik niet een tikje ambitieuzer moeten zijn? 't Is toch allemaal een beetje met de hakken over de sloot. Met slechts 51 procent werd ik ooit partijleider. Op dat moment dacht ik even: moet ik dit wel willen?

EEN NIEUWE AFLEVERING VAN MIJN DAGBOEK
LEEST U OP LIWWADDERS.NL. BELEEFD AANBEVOLEN.

!!JA, IK WIL!!

EEN ABONNEMENT OP HET STADSBLAD LIWWADDERS
EN ONTVANG DE KRANT IN DE BUS + KORTINGSBONNEN

MET EEN ABONNEMENT ONDERSTEUN IK DE REDACTIE, DIE TIEN KEER PER JAAR
EEN INTERESSANTE KRANT MAAKT EN BOVENDIEN EEN DAGELIJKSE
NIEUWSWEBSITE VERZORGT.

IK MAAK 40 EURO (INCLUSIEF VERZENDINGSKOSTEN) OVER OP
REKENINGNUMMER NL 88 RABO 0355 1954 96 T.N.V. STICHTING LOODS 50
VOOR ONDERZOEKSJOURNALISTIEK.

KRANT AAN HUIS • EXTRA SERVICE • VERGEET UW ADRES NIET TE VERMELDEN
MAIL UW ADRES NAAR DON.LIWWADDERS@GMAIL.COM

STADSBLAD LIWWADDERS: AL 25 JAAR EEN PODIUM VOOR ONDERZOEK,
HISTORIE, HUMAN INTEREST, COLUMNS EN SPRAAKMAKENDE ACTIVITEITEN.

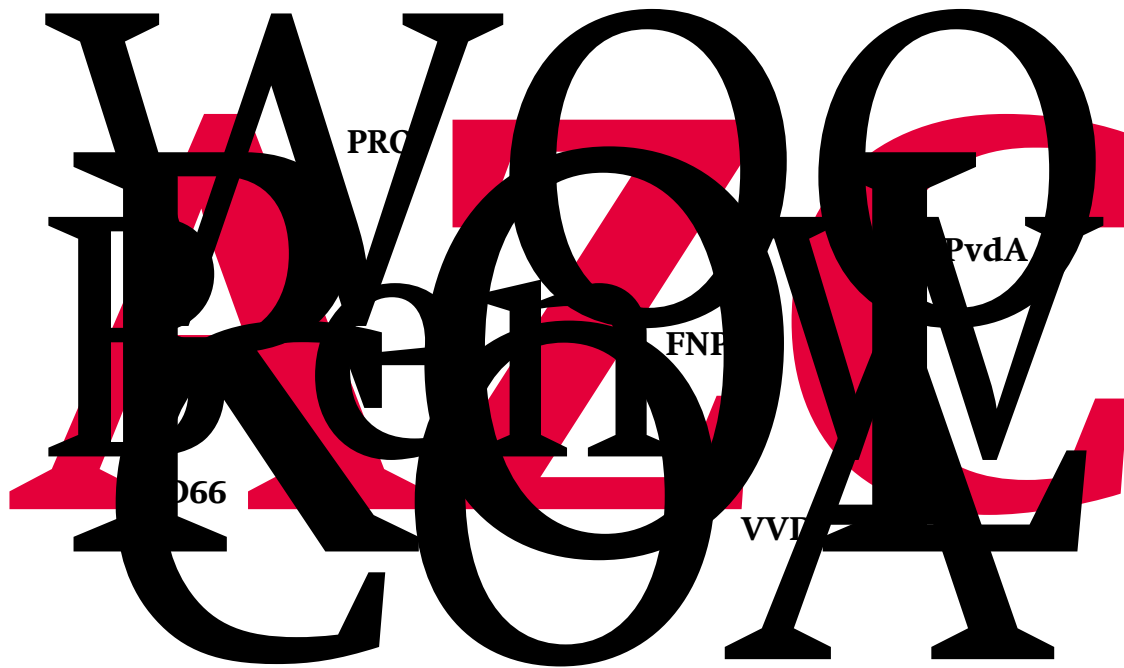
NIEUW LEEUWARDER COLLEGE GOOIT VOORSTEL OM MEER TRANSPARANTIE IN DE PRULLENMAND

Van een correspondent
Beeld Anton Feddema

De gemeente Leeuwarden mocht zich verheugen over het aantreden van een nieuw college van burgemeester en wethouders. De centrale positie van de PvdA (nu met GroenLinks/PRO) lijkt doorbroken. Nieuwkomers in het college zijn D66 en de VVD. Beide partijen legden in de afgelopen periode enkele malen de vinger op de zere plek: de gebrekkige samenwerking tussen college en raad bij belangrijke onderwerpen, zoals de locatie voor een AZC.

In het programma van dit nieuwe college komt dit punt expliciet naar voren. Het helderst vinden we de omschrijving overigens pas in Bijlage 3. Daar staat geschreven: 'Tot slot kwam in meerdere gesprekken naar voren hoe belangrijk een goede samenwerking is tussen de raad en het college. Daarbij werd onder meer gewezen op transparante besluitvorming, tijdige informatievoorziening en het beter betrekken van de raad bij belangrijke keuzes en afwegingen.'

Een eerste proef op de som, nu het nieuwe college enige tijd aan het werk is, stemt niet erg gerust. Het gaat om de beantwoording van de vragen van de FNP-fractie over het zogenaamde 'herstelbesluit' rond de komst van een Regionale Opvang Locatie

De casus AZC Vliegbasis

Het belang van transparante besluitvorming, tijdige informatievoorziening en het beter betrekken van de raad bij belangrijke keuzes en afwegingen

(ROL) vlak onder de vliegbasis, waartegen omwonenden en Defensie bezwaar aantekenden. Defensie kreeg van de rechter op essentiële punten gelijk. Er kan hier geen sprake zijn van (meer of minder) permanente bewoning, nu niet en op termijn ook niet.

Het voert hier te ver om in te gaan op de juridische aspecten van de besluitvorming. Statushouders en kansrijke asielzoekers

worden nu uitgesloten (uitdrukkelijk de doelgroep van de ROL, zoals in de gemeenteraad behandeld). Andere soorten asielzoekers – in de stukken ontbreekt een specificatie – mogen hier wel worden ondergebracht, omdat ze niet 'geluidgevoelig' zouden zijn. Het is voer voor juridische specialisten. De gemeente had moeten voorkomen dat het vraagstuk in dit troebele vaarwater terecht is gekomen.

In de antwoorden op de vragen van de FNP valt op, dat B en W (met eerstverantwoordelijk wethouder Bruijninx van D66) de beloften van transparantie en tijdige informatie (zie genoemde passage uit collegeprogramma) meteen naast zich neer hebben gelegd. Bewonersbijeenkomsten worden niet nodig geacht. B en W verschuilen zich wederom achter nog lopende juridische procedures. In de antwoorden

suggereren B en W zelfs dat de locatie bij de vliegbasis voortvloeit uit de Spreidingswet. Deze en vergelijkbare passages in de antwoorden zijn misleidend van aard.

Een bot antwoord

Ronduit bot is het antwoord op de vraag waarom de gesprekken en overleggen met Defensie en het COA niet inzichtelijk zijn gemaakt en gedeeld met de gemeenteraad. Het college antwoordt: 'Wij zijn van mening dat het benoemen van de gesprekken en de uitkomst daarvan voldoende is om met uw raad te delen.'

Daarmee wordt het voornemen uit het collegeprogramma om de raad beter te betrekken bij keuzes en afwegingen uitdrukkelijk in de prullenmand gegooid. Opmerkelijk is in dit verband dat B en W spreken over een brief van Defensie die nog steeds niet is gevonden. Bewoners zagen zich daarom genoodzaakt nadere informatie te vragen met een beroep op de Wet Open Overheid. Dit is nog in procedure.

Te vermelden valt op dit moment dat de FNP inmiddels een serie aanvullende vragen aan B en W heeft voorgelegd. Gelet op de krampachtige opstelling van B en W, viel dit niet te vermijden.

Cambuurplein 1a, Leeuwarden WWW.TOMSCAFETARIA.NL

...
'Mijn 94-jarige moeder is groot fan van Liwwadders en stuurt het blad zelfs maandelijks naar mijn broer in Arnhem. Als dat geen compliment is!'

Hartelijke groet, Rita

FOTOCAMERA'S, OBJECTIEVEN & TOEBEHOREN
DALSHEIM Digitale Foto Print service
 t/m 20x30 cm Direct Klaar
HÉT ADRES VOOR HET KOPEN EN REPAREREN VAN
CAMERA'S en toebehoren **KUJERS & TELESCOPEN** **APPLE COMPUTERS**
 inruil mogelijk !! nieuw en gebruikt & refurbished inruil mogelijk !!

Alle Refurbished Apple iMac's nu 20% korting
 Op = Op met volledige GARANTIE

Pasfoto's
 Goedgekeurde pasfoto's ook met bril
 Uw foto's DIRECT geprint t/m A4

TAMRON
 Fotocamera tas
 Geschikt voor
 body
 en 18-300 zoom
 Normaal 59,95
Gratis
 bij aankoop camera
OP = OP 24.95
 voor systeem camera en reflex camera

Nikon Z50 + Nikkor Z16-50 zoom
Nikon
Z 50
 Nikkor Z16-50
 Nikon Z50 +
 Nikkor Z16-50 VR
 Systeem camera
 20.9 meg 4K video
 WiFi Draadloos scherm
 Normaal 1099,00 Samen nu.
888.-

Pentax WG80
 compact camera
 5x optische zoom
 ook geschikt voor onderwater
 Nu. **288.-**
GRATIS PENTAX TAS

Pentax KF body Kit
 Pentax F3.5 18-135mm WR
 Pentax Reflex tas
 Samen normaal 1599.-
 Nu. **1399.00**
GRATIS PENTAX TAS

Pentax
Papillio II
 6.5x21
 scherp vanaf 50 cm!
 Normaal 159.-
 Nu. 129.00

Apple iPad (2020)
 - 10.2 inch -
 WiFi - 32GB - Spacegrijs -
 Normaal 549,00
 Incl. Apple USB kabel
 Nu. Incl. lader
op = op 299.-

DALSHEIM Wagnerstraat 5 06 4523 53 53
 8915 CH Leeuwarden 058 288 49 49
 Bij het Europaplein info@dalsheim.nl
 Dinsdag t/m Vrijdag 10:00 - 18:00

KEUKEN RENOVATIE n e d e r l a n d

Regio Leeuwarden

- ◆ nieuwe keukendeuren
- ◆ nieuwe scharnieren
- ◆ nieuwe werkbladen
- ◆ nieuwe apparaten
- ◆ nieuwe kranen

Als het om de euro's gaat!

keukenrenovatienederland.nl

06 - 2856 3755

Eddy & Henny:

**'Nee, die bijslúters
die leze se nyt,
want dan ken
je helemaal niks
meer ete'**

EDDY 'Ut gaat syn gangetsje.'

HENNY 'We komme net út de supermarkt. Der sitte se allemaal met
un loep op de etiketten te loeren.'

EDDY 'Ut broad; overal sitte se op te kijken wat erin sit.'

HENNY 'Se wille wete wat se binnen krije. Mut foor de gezondheid,
segge se.'

EDDY 'Want se binne allemaal an 'e medisinen.'

HENNY 'Nou, wij mooi nyt. Ik seg: je kenne nou wel staan te loeren
op die verpakkingen om te siën wat je binnen krije, maar kieke je
oek op je medisinen wat daarin sit?'

EDDY 'Dat doen se niet.'

HENNY 'Nee, die bijslúters die leze se nyt, want dan ken je helemaal
niks meer ete.'

PERSOONLIJK INTERIEURADVIES

Maak een afspraak voor een **Design Date** en
ontvang onze gratis stijlgids.

DE BOER

WOONPROFESSIONALS LEEUWARDEN

SCHRANS 131 | 8932 ND LEEUWARDEN
WWW.WOONPROFESSIONALDEBOER.NL

WEL KUNSTSTOF, GEEN TOCHT.
DANKZIJ GOEDE MONTAGE

NOOIT MEER SCHILDEREN,
WEL BLIJVEN SCHOONMAKEN

hoogland

kunststof kozijnen

Waarschijnlijk kent u de voordelen van kunststof kozijnen wel. Voor de volledigheid zetten we ze onderaan deze pagina nog even op een rij. Maar waar het om gaat is: wat wilt u?

Wilt u kunststof kozijnen die niet van houten kozijnen zijn te onderscheiden? Wilt u dat de kozijnen bij uw jaren '30 woning, uw woonboerderij of ander type huis past? Of bent u op zoek naar een specifieke kleur? Het zal u niet verrassen dat dit tegenwoordig allemaal mogelijk is.

NIET ZONDER STELKOZIJNEN

Kunststof kozijnen kun je monteren met of zonder stelkozijn. Wij monteren alleen mét stelkozijn. Want dit verkleint drastisch de kans op tocht. En het zorgt - samen met HR++ (+) glas - voor meer comfort en een betere isolatiewaarde, waardoor u bespaart op energiekosten.

4 TYPES

U kunt kiezen uit 4 type profielen van het - in de wereld van kunststof - bekende merk VEKA. Alle profielen hebben het Politiekeurmerk Veilig Wonen en voldoen aan de hoogste kwaliteitsnorm klasse A.

Hoogland Kunststof Kozijnen
Sybrand Hoogland
Menamerdyk 29
9045 RA Bitgummole

T 06 - 465 427 72
E info@hooglandkunststof.nl

COMFORTABELER, ZUINIGER: UW WONING WORDT MEER WAARD

KANTOREN
VERGADEREN
FLEXWERKEN
LUNCHEN

CRYSTALIC

Op zoek naar een
dynamische werkplek
of vergaderlocatie?

Bekijk ons aanbod op
www.crystalic.nl

LEEUWARDEN | FRANÇOIS HAVERSCHMIDTWEI 2 | 8914 BC | THE NETHERLANDS

crystalic business park